

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ «КАРПАТСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Навчально-науковий Юридичний інститут

Кафедра конституційного, міжнародного та
адміністративного права

КНИШ ВІТАЛІЙ ВАСИЛЬОВИЧ

МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО

(методичні вказівки для самостійної роботи студентів заочної форми
навчання)

Спеціальність 081 Право

Івано-Франківськ, 2025

УДК 34 [4:341.215.2]
ББК 67.51

Кн 53

Кн 53 Книш В.В. Міжнародне публічне право та право ЄС: *методичні вказівки для самостійної роботи студентів заочної форми навчання [текст]*. Івано-Франківськ: навчально-науковий юридичний інститут Карпатського національного університету імені В.Стефаника, 2025. 56 с.

Методичні вказівки розроблені на основі навчального плану Навчально-наукового Юридичного інституту «Карпатський національний університет ім. Василя Стефаника і призначений для підготовки студентами до самостійної роботи з курсу «Міжнародне публічне право та право ЄС».

В даних методичних вказівках прописані рекомендації для підготовки кожної з тем, література та нормативно-правові акти, завдання до семінарських занять, завдання казуси, перелік контрольних запитань та інші наукові джерела, що сприятиме поглибленому вивченню та засвоєнню відповідних тем.

Методичні вказівки з дисципліни «Міжнародне публічне право та право ЄС» призначені для студентів, магістрів, аспірантів та викладачів.

©Книш В.В., 2025 рік

© арпатський національний
університет ім. Василя Стефаника, 2025 рік

	Зміст
Вступ	6
Тема 1: Поняття, особливості та історія становлення міжнародного права. Суб'єкти міжнародного права. правонаступництво держав в міжнародному праві.	8
Тема 2: Норми та джерела міжнародного права. Принципи міжнародного права.	10
Тема 3: Територія та населення за міжнародним правом.	13
Тема 4: Право міжнародних договорів.	14
Тема 5: Дипломатичне та консульське право.	16
Тема 6: Міжнародно-правова відповідальність держав.	17
Тема 7: Міжнародне право в період збройних конфліктів.	18
Тема 8: Міжнародне кримінальне право	21
Тема 9: Міжнародне економічне право.	22
Тема 10: Міжнародне право охорони природнього навколишнього середовища. Міжнародне повітряне та космічне право.	24
Тема 11: Міжнародне морське право.	26
Тема 12: Захист прав людини в міжнародному праві.	27
Тестові завдання	28
Перелік джерел, рекомендованих для опрацювання тем курсу	38

Вступ

Метою дисципліни «Міжнародне публічне право та право ЄС» є формування у студентів цілісного уявлення про міжнародне право як особливу систему права, його структуру, предмет і суб'єктів, джерела та основні галузі; надання необхідних знань національних і міжнародно-правових актів, умінь та навичок правильного їх застосування; формування вмінь і навичок роботи з нормативно-правовими документами, їх грамотну класифікацію, вміння правильно використовувати юридичні терміни; формування наукового світогляду; визначення проблем, що виникають при його застосуванні та шляхи їх усунення.

Таким чином, метою навчальної дисципліни є аналіз та вивчення принципів та норм, які регулюють відносини між державами, міжнародними організаціями та іншими суб'єктами міжнародного права.

Розширення участі України в міжнародних відносинах, насамперед внаслідок інтеграційних європейських та євроатлантичних напрямків зумовлює необхідність вивчення та впровадження в життя сучасних міжнародних стандартів через вдосконалення національних механізмів та створення сприятливих умов для імплементації.

Завдання навчальної дисципліни «Міжнародне публічне право та право ЄС» полягає в системному і комплексному підході до вивчення суті і змісту міжнародно-правових явищ, визначення їх ролі і місця в системі сучасних міжнародних відносин.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Міжнародне публічне право та право ЄС» є: опанування студентами теоретичною і нормативною базою міжнародного публічного права; вміння застосовувати на практиці теоретичні знання з міжнародно-правових питань, що постають у сфері сучасних міжнародних відносин; засвоєння студентами концептуальних основ походження та сутності міжнародного публічного права; вивчення системи джерел міжнародного публічного права; дослідження співвідношення міжнародного публічного та національного права; формуванні у студентів розуміння інституціональної міжнародного публічного права; дослідження галузей міжнародного публічного права.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати:

- особливості предмета сучасного міжнародного права;
- місце міжнародно-правових норм у системі нормативного регулювання;
- особливості системи та джерела сучасного міжнародного права;
- співвідношення міжнародного і національного права;
- особливості міжнародного морського, космічного, повітряного, гуманітарного права, права зовнішніх зносин, міжнародних

- організацій, міжнародних договорів і т.д.;
- особливості міжнародної правосуб'єктності держави, міжнародних організацій, індивіда;
  - універсальні правові акти про міжнародні договори, правонаступництво держав, визнання урядів, права народів і націй, що борються за свої права, положення щодо захисту прав людини, міжнародного гуманітарного права і міжнародного кримінального права;
  - положення та практику діяльності України стосовно втілення принципів і загальновизнаних норм міжнародного права на міжнародній арені, виконання нашою державою своїх зобов'язань у відносинах між суб'єктами.

вміти:

- користуватися міжнародно-правовими актами, спрямованими, зокрема на боротьбу зі злочинністю у міжнародному праві, на захист прав людини в умовах позбавлення волі тощо;
- користуватися Конституцією та законами України, двосторонніми договорами, актами міжнародних організацій;
- застосовувати положення міжнародно-правових угод за участю України;
- тлумачити норми міжнародно-правових договорів за участю України у випадку існування її національних нормативних актів.

Тема 1. Поняття, особливості та історія становлення міжнародного права.

Суб'єкти міжнародного права. правонаступництво держав в міжнародному праві

Студент повинен вміти розмежовувати міжнародне право від міжнародного приватного права. При підготовці матеріалу необхідно звернути увагу на розвиток міжнародного права, на його особливості та риси. Важливо знати ключові інститути міжнародного права та вміти визначати проблеми в сучасному міжнародному праві.

Важливість підготовки до даної теми полягає в необхідності навчитись визначати суб'єктів міжнародного права, встановлювати обсяг правосуб'єктності, якою володіє кожен окремо взяти суб'єкт. Студент повинен вміти розмежовувати інститут визнання та інститут правонаступництва, їх особливості та види.

Крім того, на студента покладається обов'язок ознайомитись з Віденською конвенцією про правонаступництво держав щодо договорів 1978 року та Віденською конвенцією про правонаступництво держав щодо державної власності, державних архівів та державних боргів 1983 року.

Ключові терміни та поняття: міжнародне публічне право, предмет міжнародного права, об'єкт міжнародного права, суб'єкт міжнародного права, джерела міжнародного права, структура міжнародного права, система міжнародного права, галузь міжнародного права, інститут міжнародного права, норма міжнародного права, право народів, етапи розвитку міжнародного права, класичне міжнародне право, Вестфальський мир, Віденський конгрес, Гаазькі мирні конференції, сучасне міжнародне право, правосуб'єктність в міжнародному праві, поняття та складові елементи правосуб'єктності, поняття «суб'єкта» міжнародного права, види суб'єктів міжнародного права, держава як основний суб'єкт, міжнародні організації, «condominia» як суб'єкт міжнародного права, квазі-суб'єкти міжнародного права, поняття та особливості інституту визнання в міжнародному праві, види визнання, поняття інституту правонаступництва, форми визнання, види визнання, способи визнання, визнання уряду, правонаступництво, види правонаступництва, розпад держави, об'єднання держави, деколонізація, континуїтет.

Питання для самопідготовки

1. Визначення і сутність поняття “міжнародне публічне право”.
2. Об'єкт і предмет, суб'єкти міжнародного права. Система і структура міжнародного права.

3. Загальна характеристика міжнародного права. Функції міжнародного права.

4. Особливості розвитку міжнародного права у різні історичні періоди. Поняття, проблеми та перспективи розвитку міжнародної правосуб'єктності.

5. Поняття та види суб'єктів міжнародного права.

6. Держави, державо подібні утворення, нації, що борються за самовизначення як суб'єкти міжнародного права. Їх правосуб'єктність.

7. Інститут визнання в міжнародному праві. Проблеми інституту визнання в міжнародному праві. Види, форми і способи визнання держав.

8. Правонаступництво держав, його міжнародно-правове регулювання Види і підстави правонаступництва.

9. Правонаступництво України в зв'язку з припиненням існування СРСР.

Контрольні питання

1. Охарактеризуйте поняття “міжнародне право”, “міжнародне публічне право”.

2. Коли виникло міжнародне право?

3. Назвіть перших дослідників міжнародного права?

4. Що становить предмет і об'єкт міжнародного права?

5. Які спільні та відмінні ознаки властиві міжнародному праву і національній правовій системі?

6. Охарактеризуйте структуру міжнародного права.

7. Які Ви знаєте основні та допоміжні джерела міжнародного права?

8. Проаналізуйте функції міжнародного права і національної правової системи.

9. Яку Ви можете виділити власну періодизацію історії міжнародного публічного права?

10. Яке значення Вестфальського миру і Гаазьких мирних конференцій?

11. Які нові галузі міжнародного права з'явились у XX-XXI століттях?

12. Що таке визнання в міжнародному праві?

13. Які Ви знаєте види, форми і способи визнання держав?

14. Які особливості визнання держави?

15. Які особливості визнання уряду?

16. Що таке правонаступництво?

17. Які підстави правонаступництва?

18. Що таке континуїтет?

Завдання

1. Складіть схематично періоди становлення міжнародного права.
2. Складіть схему співвідношення міжнародного та національного права.
3. Наведіть приклади міжнародних суспільних відносин, які регулюються:
  - Міжнародним правом;
  - Міжнародним приватним правом.

Рекомендована література: [1-13, 16-21, 26, 39, 50, 51, 56, 58, 61, 63-66, 72, 77, 79, 81-85, 91-92, 99, 101, 110-112, 115, 117, 121, 126, 140-141, 147, 153, 158, 160, 147, 193-197, 206, 213, 216, 218, 227, 228, 263, 264, 272-273, 282, 284, 288-289, 293, 297-299, 303, 309, 318]

Тема 2. Норми та джерела міжнародного права

Перед студентом стоїть завдання проаналізувати положення Статуту Міжнародного суду ООН в контексті джерел міжнародного права. Крім того, студент повинен знати ключові елементи, які ставляться як головні умови при визнанні звичаю джерелом права. При підготовці даної теми також необхідно вміти аналізувати існуючі думки стосовно можливості включення до переліку джерел міжнародного права судового прецеденту, «м'якого права», Резолюцій ГА ООН.

При підготовці даної теми перед студентами стоїть завдання ознайомитись з Статутом ООН 1945 року, Декларацією про принципи міжнародного права 1970 року та Заключним актом НБСЄ 1975р. Студенти повинні знати та аналізувати сутність всіх десяти ключових принципів міжнародного права.

Студенти повинні знати особливості принципу незастосування сили або погрози силою та його складового елементу заборони актів агресії, визначеної Резолюцією ГА ООН 1974 року.

Ключові слова: міжнародна норма, імперативна норма, диспозитивна норма, структура міжнародної норми, джерела міжнародного права, звичай, елементи звичаю, міжнародній конвенції, міжнародний договір, Статут Міжнародного Суду, судові рішення, судовий прецедент, доктрина міжнародного права, «мяке право», односторонні акти держав, Резолюції Генеральної Асамблеї ООН принцип права, принцип міжнародного права, самовизначення народів, територіальна цілісність, суверенітет, права людини,

невтручання, непорушність державних кордонів, мирне вирішення міжнародних спорів, міжнародне співробітництво, виконання міжнародних зобов'язань.

Питання для самопідготовки

1. Поняття та види міжнародних норм. Особливості їх утворення.
2. Механізм реалізації норм міжнародного права.
3. Основні концепції співвідношення міжнародного і національного (внутрішнього) права.
4. Імплементация норм міжнародного права у національне законодавство.
5. Поняття та види джерел міжнародного права
6. Міжнародний договір - головне джерело сучасного міжнародного права
7. Міжнародний звичай
8. Судові рішення і доктрина міжнародного права
9. Інші джерела міжнародного права.
10. Поняття та кодифікація основних принципів міжнародного права.
11. Нормативне закріплення принципів міжнародного права.
12. Принципи, що стосуються підтримання міжнародного миру і безпеки.
13. Принцип незастосування сили чи погрози силою.
14. Принципи, пов'язані з міжнародним співробітництвом держав.
15. Проблеми реалізації принципів міжнародного права.

Контрольні питання

1. Який механізм створення норм міжнародного права?
2. Яка відмінність у реалізації норм міжнародного права і норм національної правової системи?
3. У чому полягають моністичні й дуалістична теорії співвідношення міжнародного і національного (внутрішнього) права?
4. Що таке примат (пріоритет) норм права?
5. Що таке імплементация, трансформація, гармонізація, адаптація, рецепція, інкорпорація?
6. Які Ви можете виділити етапи (стадії) імплементации норм міжнародного права у національне законодавство?
7. Ієрархія джерел права відповідно до Статуту Міжнародного суду ООН.

8. Елементи звичаю.
9. Охарактеризуйте основні принципи міжнародного права як імперативні регулятори міжнародно-правових відносин.
10. Які джерела основних принципів міжнародного права Ви знаєте?
11. Які Ви можете виділити принципи, що стосуються підтримання міжнародного миру і безпеки?
12. Які Ви можете виділити принципи, пов'язані з міжнародним співробітництвом держав?
13. Розкрийте зміст принципів невторчання у внутрішні справи, незастосування чи сили погрози силоміць.
14. Охарактеризуйте принципи сумлінного виконання зобов'язань за міжнародним правом, мирного розв'язання міжнародних суперечок.
15. Проаналізуйте Декларацію про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин між державами 1970 р.
16. Що таке норми "*jus cogens*", норми-принципи у міжнародному праві?

Завдання

1. У 1951 р. Міжнародний Суд ООН розглядав англо-норвезький спір про рибальство. Англія стверджувала, що правило, відповідно до якого ширина входу в бухту не може перевищувати десять морських миль, є загальновизнаною нормою міжнародного права. Норвегія заперечувала, що це правило не є дійсним для Норвегії, яка завжди заперечувала про його застосування стосовно своїх берегів. Чи може явно виражена й послідовна незгода певної держави перешкодити виникненню звичаєвої норми міжнародного права? Чи застосовуватиметься зазначена норма щодо цієї держави?

2. При вирішенні міжнародного спору суддя міжнародного арбітражного суду за відсутності відповідних норм міжнародного права послався на думку англійського юриста Макнейра, відповідно до якої: «Держава, на території якої спалахнуло повстання, не несе відповідальності за втрати чи збитки, яких зазнав іноземець, якщо не буде доведено, що уряд даної держави виявив недбалість, використовуючи засоби, які є в його розпорядженні, для запобігання повстанню чи придушенню його». Чи може така думка бути покладена в основу рішення Суду? Яку роль відіграє доктрина в міжнародному праві? Чи може розглядатись як джерело міжнародного права?

Рекомендована література: [1-13, 16-18, 21, 24, 27, 28, 39, 50, 58, 59, 81, 91, 99, 101, 125, 142, 143, 147, 155-157, 160, 174, 179, 184, 193-197, 212, 218, 256, 264

Тема 3.

Територія та населення за міжнародним правом.

Перед студентами стоїть завдання проаналізувати необхідність регулювання на міжнародному рівні питань закріплення та зміни існуючих територій та кордонів, їх правові режими, правові режими міжнародних річок, каналів та проток. Студенти повинні знати особливості проведення делімітації та демаркації державних кордонів. Одним із завдань стоїть вміння розмежовувати правові режими Арктики та Антарктики.

Іншою складовою даної теми є вивчення інституту громадянства, способів набуття (філіяція та натуралізація) та втрати громадянства. Студенти повинні вміти розмежовувати правові режими, які надаються іноземцям, що проживають на території певної держави, правові статуси осіб без громадянства та осіб з подвійним громадянством.

Ключові терміни та поняття: *поняття території в міжнародному праві, види території, поняття державної території, поняття державного кордону, демаркація та демілітаризація, особливі правові режими території, режим Антарктики та Арктики, поняття населення в міжнародному праві, інститут громадянства, способи набуття громадянства, позбавлення громадянства, правовий статус іноземців, правовий статус осіб без громадянства.*

Питання для самопідготовки

1. Поняття території в міжнародному праві, види територій.
2. Поняття, риси державної території. Поняття державного кордону та особливості встановлення державного кордону.
3. Правові підстави зміни території.
4. Поняття населення в міжнародному праві.
5. Інститут громадянства: поняття, набуття та позбавлення громадянства.
6. Статус іноземців та осіб без громадянства.

Контрольні питання

1. Дайте визначення понять: територія, делімітація та демаркація державного кордону, цесія, ад'юдикація, дебелияція, анексія, населення, громадянство.

2. Розмежувати правовий статус іноземців та осіб без громадянства.
3. В чому полягає національний режим для іноземців? Режим найбільшого сприяння? Спеціальні режими?
4. Наведіть приклади країн, які використовують «принцип ґрунту» та які використовують «принцип крові» як спосіб отримання громадянства.
5. Охарактеризуйте різницю між філіацією та натуралізацією.
6. Для яких осіб може бути спрощена процедура отримання громадянства за клопотанням особи?

Рекомендована література: [1-15, 19, 21-23, 28, 34, 37-39, 44, 46, 53, 54, 70, 71, 73-74, 99, 108, 125, 129, 147-149, 159, 174, 193-197, 203, 207, 208, 218, 220, 224, 247, 258, 260-261, 264, 268, 271, 273, 274, 282, 288, 291, 293, 397-299, 302]

Тема 4. Право міжнародних договорів.

Метою даної теми є вироблення розуміння у студентів основних особливостей створення, ратифікації, виконання та припинення та анулювання дії міжнародних договорів, як одних із ключових джерел міжнародного права.

Перед студентом ставиться завдання розмежовувати та виокремлювати особливості наступних стадій укладення міжнародного договору як: договірної ініціатива, узгодження тексту договору та встановлення його автентичності, парафування та підписання договору, ратифікація та введення в дію міжнародного договору. В рамках даної теми студенти повинні оперувати відповідним понятійним апаратом.

***Ключові слова та поняття:** міжнародна угода, право міжнародних договорів, трактат, конкордат, картель, акт, пакт, меморандум, модус вівенді, конвенція, декларація, структура міжнародного договору, стадія укладання договору, повноваження ex-officio, договірні ініціатива, автентичність, парафування договору, правки до договору, застереження, прийняття, приєднання до договору, ратифікація, денонсація, промультгація, депозитарій, недійсність міжнародного договору, pacta sunt servanta, анулювання договору, пролонгація міжнародного договору, тлумачення договору, перегляд договору.*

Питання для самопідготовки

1. Поняття міжнародного договору. Класифікація міжнародних

- договорів.
2. Структура міжнародного договору.
  3. Стадії укладення міжнародного договору.
  4. Ратифікація, прийняття, схвалення, приєднання до договору
  5. Дія та недійсність міжнародних договорів.
  6. Припинення міжнародного договору.
  7. Тлумачення міжнародного договору.

Завдання

1. Утрехтський мирний договір 1713 р. (ст.9) установлював в інтересах Англії, що порт і укріплення Дюнкерка (Франція) мають бути зруйновані і ніколи не підлягатимуть відновленню. Франція погодилась з цією умовою, але одночасно почала будувати в Мардеку, на відстані однієї милі від Дюнкерка, ще більший порт. Англія заявила протест на тій підставі, що Франція порушує Утрехтський мирний договір. Чи справді порушення договору мало місце?

2. У Міжнародний Суд ООН було передано спір про націоналізацію англо-іранської нафтової компанії. Велика Британія, котра представляла інтереси компанії, стверджувала, що суд правомочний розглядати спір, оскільки існує договір між урядом Ірану й згаданою компанією, який, за її твердженням, є міжнародним договором. Чи є договір між урядом Ірану й англо-іранською нафтовою компанією міжнародним договором?

3. Охарактеризувати проблеми дії міжнародного договору на території України, посилаючись на норми національного законодавства.

Контрольні питання

1. Хто має право укладати міжнародні договори від імені України?
2. Яке є загальне правило поширення міжнародних договорів?
3. В чому полягають відмінності між абсолютною та відносною недійсністю міжнародних договорів?
4. Розкрийте зміст принципу *pacta sunt servanta*.
5. Проаналізуйте процес тлумачення міжнародного договору.
6. В яких випадках та за яких підстав міжнародний договір може бути переглянтий?
7. Як відбувається анулювання міжнародного договору?
8. Види міжнародних договорів за законодавством України.
9. Перелічіть обов'язкові стадії укладення міжнародного договору.
10. За яких підстав можливо припинити дію договору?
11. За яких умов договір може бути визнано недійсним?

Рекомендована література: [1-17, 22, 24-26, 28, 31-33, 35, 37-40, 43, 45, 58, 68, 76, 78, 93, 95, 100, 118, 119, 125, 136, 139, 146, 147, 168, 173, 174, 182, 186, 187, 193-197, 202, 204, 211, 214-215, 217-218, 222, 232, 236, 239, 241, 243-245, 264-265, 280, 282, 289, 291, 293, 297-299, 301, 306-312, 315]

Тема 5.

Дипломатичне та консульське право

Перед студентами поставлено завдання розмежовувати внутрішні органи держави, які мають право представляти її інтереси за кордоном, та закордонні органи зовнішніх зносин, акредитовані за межами території держави.

Завданням даної теми є закріплення в студентів розуміння відмінності між дипломатичними та консульськими відносинами, навчити відмежовувати обсяг привілеїв та імунітетів, які надаються працівникам дипломатичних та консульських установ, розмежовувати причини створення спеціальних місій та торгових представництв.

Окремою складовою підготовки до даної теми є вивчення особливостей дипломатичного протоколу, його складових, відповідальності за порушення дипломатичного протоколу, його відмінності від державного протоколу та церемоніалу.

Ключові поняття та терміни: дипломатичне право, консульське право, спеціальні місії, торгові представництва, органи зовнішній зносин держави, дипломатичні привілеї, дипломатичні імунітети, консульстві привілеї, консульські імунітети, привілеї міжнародних організацій, склад дипломатичного представництва, склад консульського представництва.

Питання для самопідготовки

1. Відмінності дипломатичного та консульського права.
2. Поняття, склад та імунітети дипломатичного представництва.
3. Поняття, структура та імунітети консульського представництва.
4. Особливості дипломатичного протоколу.
5. Історія становлення дипломатичного протоколу.

Контрольні питання

1. Поясніть відмінність між дипломатичним та консульським

представництвом.

2. Для чого створюються торгові представництва?
3. Що таке «спеціальні місії»?
4. Який обсяг дипломатичних привілеїв та імунітетів?
5. Які органи можна віднести до органів зовнішніх відносин держави?
6. Перелічіть джерела дипломатичного та консульського права.
7. Хто має право представляти Україну в міжнародних відносинах за посадою?

Рекомендована література: [1-15, 19, 21-23, 28, 34, 37-39, 44, 46, 53, 54, 70, 71, 73-74, 99, 108, 125, 129, 147-149, 159, 174, 193-197, 203, 207, 208, 218, 220, 224, 247, 258, 260-261, 264, 268, 271, 273, 274, 282, 288, 291, 293, 397-299, 302]

Тема 6. Міжнародно – правова відповідальність держав.

Проблема міжнародно-правової відповідальності є однією з ключових проблем сучасності. Студенту необхідно знати підстави та наслідки міжнародної відповідальності, обставини, які виключають протиправність діяння. На студента покладається обов'язок ознайомитись з положеннями «Статей про відповідальність держав за міжнародно-протиправні діяння» (Articles on Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts).

Особливість міжнародно-правової відповідальності проявляється в специфічному суб'єктному складі, сукупності елементів як підстав для настання такої відповідальності (діяння повинно бути пов'язане з державою та характеризуватись порушенням міжнародних зобов'язань держави).

Ключові терміни та поняття: *поняття міжнародної відповідальності, підстави міжнародно-правової відповідальності, форми міжнародної відповідальності, види міжнародної відповідальності, колективна відповідальність, міжнародні протиправні діяння, класифікація міжнародних протиправних діянь, елементи міжнародного правопорушення, міжнародні злочини, злочини міжнародного характеру, міжнародні правопорушення, відмивання грошей, наркобізнес, тероризм, міжнародно-правові санкції, індивідуальні санкції, колективні санкції.*

Питання для самопідготовки

1. Сутність міжнародно-правової відповідальності.

2. Підстави і наслідки міжнародно-правової відповідальності держав.
3. Види та форми міжнародної відповідальності держав.
4. Поняття, склад і суб'єкти міжнародного протиправного діяння.
5. Класифікація міжнародних протиправних дій.
6. Поняття і види міжнародно-правових санкцій.
7. Механізм застосування міжнародно-правових санкцій.

Теми для поглибленого вивчення

1. Міжнародна законність і міжнародний правопорядок.
2. Особливості діяльності Міжнародного кримінального суду
3. Звільнення від відповідальності в міжнародному праві.
4. Порівняйте види та форми міжнародно-правової відповідальності.
5. Порівняйте відмінності міжнародного правопорушення від інших діянь.

Контрольні питання

1. Що таке міжнародно-правова відповідальність?
2. Які елементи становлять склад міжнародного правопорушення?
3. В чому різниця між метріальними та нематеріальними формами відповідальності за міжнародним правом?
4. Що таке ординарна сатисфакція?
5. В чому полягає реституція за міжнародним правом?
6. Які злочини відносяться до найбільш тяжких міжнародних злочинів?
- 7.

Завдання

1. Під час напружених радянсько-американських відносин Президент США Р.Рейган заявив вив: «СРСР – це імперія зла». У свою чергу, Перший секретар ЦК КПРС М.С. Хрущов заявив, що СРСР «покаже кузькину мати» капіталізму та «закопає» його. Чи можна говорити про міжнародну відповідальність держав за такі висловлювання своїх керівників?

Рекомендована література: [1-15, 19, 21-23, 28, 34, 37-39, 44, 46, 53, 54, 70, 71, 73-74, 99, 108, 125, 129, 147-149, 159, 174, 193-197, 203, 207, 208, 218, 220, 224, 247, 258, 260-261, 264, 268, 271, 273, 274, 282, 288, 291, 293, 397-299, 302]

Тема 7. Міжнародне право в період збройних конфліктів

Метою даної теми є закріплення знання студентами основного призначення права збройних конфліктів, навчити студентів розмежовувати міжнародні збройні конфлікти, не міжнародні збройні конфлікти, комбатантів та не комбатантів, статуси воєнно-полонених, цивільних осіб. Закріпити розуміння важливості Женевських Конвенцій 1949 року та Додаткових Протоколів до них. Запам'ятати основні принципи міжнародного гуманітарного права, їх ієрархію.

На студента покладено завдання ознайомитись та зрозуміти важливість та призначення «Правил звичаєвого міжнародного гуманітарного права», (Customary international humanitarian law Rules <http://www.icrc.org/eng/assets/files/other/customary-international-humanitarian-law-i-icrc-eng.pdf>) складених та оформлених в рамках діяльності міжнародної організації «Міжнародний червоний хрест».

Ключові терміни та поняття: *збройний конфлікт, види збройних конфліктів, війна, учасник збройних конфліктів, засоби ведення війни, методи ведення війни, театр війни, добровольці, найманці, парламентарі, шпигуни, комбатанти, некомбатанти, воєнна окупація, воєнний полон, морська війна, нейтралітет, оголошення війни, закінчення війни, воєнні хитрощі, цивільні об'єкти, культурні цінності, військовополонені, капітуляція, мирний договір, угода про перемир'я, мирне цивільне населення, принципи міжнародного гуманітарного права.*

Питання для самопідготовки

1. Поняття і джерела міжнародного гуманітарного права (права збройних конфліктів).
2. Історія становлення міжнародного гуманітарного права.
3. Початок війни і її правові наслідки.
4. Закінчення війни і його правові наслідки.
5. Заборона й обмеження визначених засобів і методів ведення війни.

Контрольні питання

1. Що таке право збройних конфліктів?
2. Перелічіть джерела міжнародного гуманітарного права (права збройних конфліктів).
3. Хто належить до комбатантів?
4. Хто належить до некомбатантів?
5. Проаналізуйте законодавство України про збройні конфлікти.
6. Хто такі найманці?
7. Що таке театр війни?
8. Який порядок оголошення війни?
9. Які правові наслідки оголошення війни?

10. Яким чином здійснюється закінчення війни?
11. Які правові наслідки завершення війни?
12. Назвіть суб'єктів відповідальності міжнародного гуманітарного права.
13. У чому полягає правовий режим воєнної окупації?
14. Як здійснюється захист поранених, хворих і військовополонених?
15. Хто такі добровольці?
16. Хто такі парламентарі?
17. Хто такі шпигуни?
18. Яким чином здійснюється захист культурних цінностей?
19. Перелічіть заборонені засоби і методи ведення війни.
20. Наведіть приклади збройних конфліктів міжнародного і неміжнародного характеру.

Теми для поглибленого вивчення

1. Проблеми в Косово – вираження права на самовизначення народів?
2. Порівняйте принцип відмінності (розходження) (principle of distinction) при веденні міжнародних збройних конфліктів та при веденні не міжнародних збройних конфліктів (відповідно до Правил звичаєвого міжнародного гуманітарного права), (Customary international humanitarian law Rules).
3. Проблеми дотримання принципу воєнної (військової) необхідності при веденні збройних конфліктів.

Завдання

1. Порівняйте схематично особливості «міжнародного збройного конфлікту», «не міжнародного збройного конфлікту» та «інтернаціоналізованого збройного конфлікту».

2. В 1999 році для того, для того, щоб зупинити поширення міжетнічного конфлікту в Косово, в своїй повітряній кампанії по колишній Югославії, НАТО бомбить радіо і телецентр в Белграді, убивши цим 16 осіб. Крім того, війська НАТО також скинули бомбу на китайське посольство в Белграді. Будь ласка, обговоріть ці випадки в світлі принципів міжнародного гуманітарного права.

При таких же умовах, чи буде міст законним об'єктом атаки з точки зору міжнародного гуманітарного права? Чи є це виключно цивільний об'єкт?

Рекомендована література: [1-20, 23-26, 29, 31, 37-40, 42, 58, 60, 100, 122-125, 130-131, 147, 193-199, 205, 208, 210-212, 218, 220, 237, 282, 288-289, 293, 297-299, 317]

Тема 8. Міжнародне кримінальне право

Дана тема спрямована на поглиблення знань студентів в галузі міжнародного кримінального права та тероризмом. Перед студентами стоїть завдання вміло використовувати Римський Статут Міжнародного Кримінального суду. Студенти повинні розуміти розмежування між міжнародними злочинами та злочинами, що мають міжнародний характер.

При підготовці для заняття студентам рекомендується ознайомитись з наступними справами: Genocide Case 2007 (<http://www.icj-cij.org/docket/files/91/13685.pdf>), Akayesu case (Genocide questions).

Ключові терміни та поняття: міжнародне кримінальне право, форми відповідальності та злочини, геноцид, екстрадиція, тероризм, агресія як міжнародний злочин, злочини проти людства, військові злочини, міжнародні трибунали.

Питання для самопідготовки

- 1.....
питання та витоки міжнародного кримінального права.
- 2.....
екстрадиція, подвійна злочинність та права людини.
- 3.....
форми відповідальності, відповідальність командирів спільної злочинної діяльності.
- 4.....
геноцид – ознаки, особливості.
- 5.....
злочини проти людства – особливості.
- 6.....
військові злочини.
- 7.....
агресія, тероризм як міжнародні злочини.
- 8.....
півпраця між державами та міжнародними трибуналами.

Контрольні питання

1. Дайте визначення міжнародного кримінального права.
2. Перелічіть ознаки геноциду.
3. Дайте визначення злочинам проти людства.
4. В чому полягає відповідальність командирів спільної злочинної діяльності?

5. В чому полягає відмінність між геноцидом та злочинами проти людства?
6. Дайте визначення поняттю «військові злочини».
7. Перелічіть форми відповідальності за кримінальним правом.
8. В чому полягає співпраця між державами та міжнародними трибуналами?
9. Перелічіть міжнародні трибунали та мету їх створення.

Рекомендована література: [1-15, 19, 21-23, 28, 34, 37-39, 44, 46, 53, 54, 70, 71, 73-74, 99, 108, 125, 129, 147-149, 159, 174, 193-197, 203, 207, 208, 218, 220, 224, 247, 258, 260-261, 264, 268, 271, 273, 274, 282, 288, 291, 293, 397-299, 302].

Тема 9. Міжнародне економічне право

В ході підготовки до даної теми, студенти повинні вміло та коректно оперувати відповідним понятійним апаратом, знати предмет міжнародного економічного права, визначати актуальність інститутів міжнародного економічного права в сучасній економічній ситуації України.

Студенти повинні розуміти призначення інституту міжнародного економічного права, повноваження суб'єктів міжнародного економічного права. Знати особливості складових тубінститутів міжнародного економічного права: міжнародного митного, інвестиційного, податкового права. Важливим при підготовці даної теми є визначення системи міжнародних економічних організацій, їх призначення та цілей діяльності, зокрема Світового Банку, Міжнародного банку реконструкції і розвитку, Міжнародного валютного фонду.

Ключові терміни та поняття: *міжнародні економічні відносини, принципи міжнародного економічного права, джерела і суб'єкти, доктрини міжнародного економічного права, зовнішньоекономічні відносини, система міжнародної економічної безпеки, міжнародне торговельне право, міжнародне валютне право, міжнародне транспортне право, міжнародні перевезення, міжнародні економічні організації, СОТ, ГАТТ, ГАТС, ТРІПС.*

Питання для самопідготовки

1. Поняття міжнародного економічного права як галузі сучасного міжнародного публічного права.
2. Сучасні концепції міжнародного економічного права.
3. Суб'єкти міжнародного економічного права.
4. Загальна характеристика джерел міжнародного економічного права
5. Принципи міжнародного економічного права.
6. Загальна та особлива частини міжнародного економічного права

7. Новий міжнародний економічний порядок.
8. Міжнародне торгівельне право
9. Міжнародне валютно-фінансове право
10. Міжнародне транспортне право
11. Міжнародні економічні організації
12. Світова організація торгівлі. МЕРКОСУР, НАФТА, ОЧЕС,
13. Міжнародні економічні організації в системі ООН.

Контрольні питання

1. Наведіть приклади положень національного законодавства України, що відображають норми міжнародного економічного права.
2. Яку можна виділити класифікацію сучасних міжнародних економічних відносин?
3. Які пріоритетні напрями міжнародного економічного співробітництва України?
4. Наведіть приклади міжнародних економічних договорів універсального характеру.
5. Наведіть приклади міжнародних економічних договорів регіонального характеру.
6. Наведіть приклади двосторонніх міжнародних економічних договорів України.
7. Наведіть приклад рішень міжнародних організацій у міжнародному економічному праві.
8. Які особливості міжнародних перевезень пасажирів і вантажів?
9. Проаналізуйте будь-яку угоду України про уникнення подвійного оподаткування.
10. Виділіть особливості офшорних зон, вільних економічних зон.
11. Виділіть особливості договорів лізингу (міжнародний і національний аспекти).
12. Проаналізуйте узгодженість міжнародного права і національного законодавства у сфері міжнародних перевезень пасажирів і вантажів
13. Проаналізуйте відповідність законодавства України у сфері банківської діяльності існуючим міжнародно-правовим стандартам.
14. Які Ви знаєте модельні акти у сфері міжнародного економічного права?
15. Охарактеризуйте державну політику України щодо вступу в СОТ.
16. Що таке Група організацій Світового банку?
17. Які тенденції співпраці України з існуючими міжнародними економічними організаціями універсального і регіонального рівнів?

Теми для поглибленого вивчення

1. Проблеми сучасного міжнародного економічного права -

закономірність чи виключення з правил?

Завдання

1. Складіть систему міжнародних економічних організацій.

Рекомендована література: [26, 29-34, 37-40, 51, 58, 67, 68, 74, 78, 97, 100, 103, 107, 110, 114, 125, 132, 136, 137, 144, 147, 161, 162, 174, 193-197, 211, 218, 220, 226, 253, 282, 288-289, 291, 293, 297-299, 308, 309-310, 314]

Тема 10.

Міжнародне право охорони природного навколишнього середовища

В даній темі студенти повинні вміти визначати предмет та об'єкти регулювання міжнародного екологічного права, знати його основні джерела .

Студенти повинні знати особливості однієї з наймолодших галузей міжнародного права – права захисту навколишнього природного середовища, його предмет, ключові нормативні джерела.

При підготовці до теми студенти повинні опрацювати Стокгольмську декларацію 1972 року та Декларацію Ріо-де-Жанейро про навколишнє середовище та розвиток 1992 року та основні документи, що стосуються захисту озонового шару, збереження лісів та біорізноманіття. Студенти повинні знати структуру міжнародних екологічних організацій, їх функції та вклад в розвиток міжнародного екологічного права.

Ключові терміни та поняття: *міжнародне екологічне право, джерела міжнародного екологічного права, принципи міжнародного екологічного права, міжнародно-правова охорона повітря, міжнародно-правова охорона рослинного і тваринного світу, міжнародні природоохоронні організації. ЮНЕП.*

Питання для самопідготовки

1. Поняття міжнародного екологічного права, його предмет та об'єкти.
2. Джерела міжнародного екологічного права.
3. Принципи міжнародного екологічного права.
4. Міжнародні природоохоронні організації.
5. Пріоритети міжнародного співробітництва України в екологічній сфері.

Контрольні питання

1. Які Ви знаєте джерела міжнародного екологічного права?
2. У чому полягає міжнародно-правова охорона повітря?

3. У чому полягає міжнародно-правова охорона рослинного світу?
4. У чому полягає міжнародно-правова охорона тваринного світу?
5. У чому полягає міжнародно-правова охорона Світового океану?
6. Які Ви знаєте міжнародні природоохоронні організації універсального рівня?
7. Які Ви знаєте міжнародні природоохоронні організації регіонального рівня?
8. Що таке ЮНЕП, ФАО, МСОП, ЛАНДШАФТ?
9. Які особливості Всесвітньої стратегії охорони природи МСОП 1980 р. "Декларація Ріо" 1992 р., Конвенції про захист фауни та флори в Європі 1979 р.?
10. Які функції Європейського агентства з питань навколишнього середовища?
11. У чому полягає діяльність Європейської мережі інформації і спостереження за навколишнім середовищем?

Завдання

1. ....
озмежуйте предмет та об'єкт міжнародного права охорони навколишнього середовища.
2. Складіть схему джерел міжнародного екологічного права.

Рекомендована література: [1-13, 16-19, 28, 34, 37, 49, 52, 61, 69, 94, 99, 125, 129, 133, 147, 171, 172, 184-186, 193-198, 209, 218-219, 233, 264, 273, 275, 282, 288-289, 291, 293, 297-299, 309, 312]

Тема 10-1. Міжнародне космічне і повітряне право

Для опрацювання даної теми студенти повинні зрозуміти особливості міжнародного повітряного та космічного права та їх джерела. Для ефективної роботи над темою студенту необхідно знати всі ключові складові даних інститутів та зрозуміти їх основне призначення.

Студенти повинні знати понятійний апарат міжнародного космічного права, розмежовувати шкоду, завдану державі під час здійснення запуску космічного об'єкта; аналізувати положення міжнародного повітряного права та зрозуміти особливості міжнародних польотів.

Ключові терміни та поняття: *міжнародна територія, територія зі*

змішаним режимом, міжнародне повітряне право, міжнародні повітряні сполучення, повітряні коридори, комерційні права, міжнародне космічне право, небесні тіла, космічні об'єкти, космічні екіпажі, недержавна космічна діяльність.

Питання для самопідготовки

1. Поняття і джерела міжнародного повітряного права.
2. Правове регулювання міжнародних повітряних сполучень.
3. Поняття і джерела міжнародного космічного права.
4. Міжнародно-правовий режим космічного простору та небесних тіл, космічних екіпажів.

Контрольні питання

1. Що таке повітряні простори?
2. Що включають космічні простори?
3. Які особливості міжнародного повітряного права?
4. Що таке небесне тіло?
5. Що таке повітряні коридори?
6. Що таке повітряні свободи?
7. Який порядок здійснення міжнародних повітряних сполучень?
8. Які особливості міжнародного космічного права?
9. Який статус космічних просторів і небесних тіл?

Рекомендована література: [1-13, 16-19, 28, 34, 37, 50, 57, 58, 68, 69, 94, 99, 125, 129, 133, 147, 171, 172, 184-186, 193-198, 209, 218-219, 233, 264, 273, 275, 282, 288-289, 291, 293, 297-299, 309, 312]

Тема 11. Міжнародне морське право

Дана тема спрямована на закріплення в студента розуміння поняття водної території держави, поняття територіальних вод та вимоги щодо їх встановлення, поняття інституту міжнародного морського права та джерел його регулювання. Студентам необхідно орієнтуватись в поняттях, які формують даний інститут. При підготовці до теми студент повинен опрацювати Конвенцію ООН з морського права 1982 року.

Студенти повинні знати відмінності між ключовими поняттями такими як: внутрішні води, прилегла зона, територіальне море, континентальний шельф, відкрите море, виключна економічна зона, знати їх правовий статус, права та обов'язки держав при входженні в дані зони.

Ключові терміни та поняття: *територія, класифікація територій, державна територія, міжнародне морське право, територіальні води, прилегла*

зона, відкрите море, континентальний шельф, виняткова економічна зона, міжнародні ріки, каботаж.

Питання для самопідготовки

1. Поняття міжнародного морського права, його кодифікація.
2. Внутрішні морські води, територіальні води, прилегла зона.
3. Відкрите море, виняткова економічна зона
4. Континентальний шельф, міжнародний район морського дна,
5. Правовий режим міжнародних рік, проток і каналів.

Контрольні питання

1. Що таке морські простори?
  2. Які особливості міжнародного морського права?
  3. Який правовий режим внутрішніх морських вод?
  4. Що таке територіальні води, прилегла зона?
  5. Який правовий режим відкритого моря, виняткової економічної зони?
1. Що таке континентальний шельф, міжнародний район морського дна?
  2. Який правовий режим міжнародних рік, проток і каналів?

Рекомендована література: [1-13, 16-19, 28, 34, 37, 50, 57, 58, 68, 69, 94, 99, 125, 129, 133, 147, 171, 172, 184-186, 193-198, 209, 218-219, 233, 264, 273, 275, 282, 288-289, 291, 293, 297-299, 309, 312]

Тема 12. Захист прав людини в міжнародному праві

Дана тема спрямована на вироблення в студентів розуміння історії прийняття та призначення основних міжнародних стандартів в сфері захисту прав людини. Студенти повинні знати положення основних міжнародних та регіональних конвенцій. Окрім того, перед студентами стоїть завдання зрозуміти напрями діяльності основних міжнародних правозахисних організацій.

Окрім того, необхідно розрізнити компетенцію судових та конвенційних міжнародних органів в сфері захисту прав людини, характеризувати особливості захисту прав людини в період збройних конфліктів з необхідністю дотримання ключових принципів міжнародного гуманітарного права.

Студенти повинні знати найбільш уразливі категорії населення та їх правовий статус, міжнародно-правові акти, які спрямовані на захист таких категорій.

Ключові терміни та поняття: права людини, міжнародні правозахисні організації, класифікація прав людини, права людини та міжнародне гуманітарне право, система захисту прав людини, Суд Європейського Союзу, Загальна Декларація прав людини, Міжнародні пакти.

Питання для самопідготовки

1. Природа прав людини та генеза їх правового закріплення.
2. Історія становлення міжнародної співпраці в сфері захисту прав людини.
3. Природність та невід’ємність прав людини. Класифікація прав людини.
4. Міжнародна система захисту прав людини. Міжнародні судові інстанції. Міжнародний захист прав національних, етнічних меншин. Захист прав дітей.
5. Захист прав людини під час збройних конфліктів.
6. Порівняльна характеристики діяльності Amnesty International (Міжнародна Амністія) Human Rights Watch в сфері захисту прав людини.

Документи, необхідні для опрацювання при підготовці до заняття:

Загальна Декларація прав людини 1948 р.

Міжнародний пакт про громадянські та політичні права 1966 р.

Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права 1966р.

Хартія основоположних прав ЄС 2000 р.

Контрольні питання

1. ....
азвіть етапи становлення міжнародної співпраці в сфері захисту прав людини.
2. ....
ерелічіть основні джерела захисту прав людини.
3. ....
кі основні складові діяльності Міжнародної Амністії в сфері

- захисту прав людини?
4. ....
кі міжнародні організації здійснюють захист прав людини?
5. ....
чому проявляється повноваження Суду ЄС при захисті прав людини?
6. ....
кі особливості захисту прав людини під час міжнародних та не міжнародних збройних конфліктів?

Рекомендована література: [1-15, 19, 21-23, 28, 34, 37-39, 44, 46, 53, 54, 70, 71, 73-74, 99, 108, 125, 129, 147-149, 159, 174, 193-197, 203, 207, 208, 218, 220, 224, 247, 258, 260-261, 264, 268, 271, 273, 274, 282, 288, 291, 293, 397-299, 302].

Тестові завдання

1. До видів норм міжнародного права відносяться:
  - А) Імперативні та диспозитивні норми
  - Б) Договірні та звичаєві норми
  - В) Норми глави держави, норми органів виконавчої влади, норми громадських об'єднань
  - Г) Матеріальні та процесуальні.
2. Структура норми міжнародного права:
  - А) диспозиція, гіпотеза та санкція;
  - Б) норма права – це норма міжнародного договору;
  - В) гіпотеза та диспозиція
  - Г) гіпотеза та диспозиція, санкція ж носить звичаєвий характер.
3. Обов'язкові джерела міжнародного права, які застосовуються Міжнародним Судом ООН при вирішенні ним спорів:
  - А) міжнародні конвенції, звичай, загальні принципи права;
  - Б) міжнародні конвенції, звичай, загальні принципи права; судові рішення та доктрина;
  - В) односторонні акти держав, Резолюції Генеральної Асамблеї ООН
  - Г) «м'яке право», висновки міжнародних конференцій.
4. Елементи звичаю:

- А) тривалість, однорідність, тривалість та узгодженість практики, надання юридичної обов'язковості самими державами;
- Б) тривалість, однорідність, тривалість та узгодженість практики, надання юридичної обов'язковості самими державами;
- В) тривалість та узгодженість практики;
- Г) надання певному правилу поведінки юридичної обов'язковості самими державами.
5. Неофіційна кодифікація норм міжнародного права здійснюється:
- А) міжнародними неурядовими організаціями та приватними особами;
- Б) міжнародними міжурядовими організаціями та державами;
- В) вченими
- Г) всі відповіді вірні.
6. Міжнародна правосуб'єктність включає в себе:
- А) міжнародну правоздатність, дієздатність та деліктоздатність;
- Б) міжнародну правоздатність, дієздатність, деліктоздатність, участь в міжнародній формотворчості;
- В) міжнародну правоздатність, дієздатність, деліктоздатність, участь в міжнародній формотворчості, а також інститути визнання та правонаступництва;
- Г) міжнародну правоздатність та дієздатність.
7. Спеціальна правосуб'єктність це:
- А) здатність виступати учасником в у певній сфері міждержавних відносин;
- Б) здатність бути учасником тільки окремого кола відносин в рамках окремої галузі міжнародного права;
- В) здатність в силу факту свого існування виступати в якості суб'єкта міжнародного права;
- Г) всі відповіді невірні.
8. Суб'єкти міжнародного права:
- А) Держави, державо подібні утворення, міжнародні організації;
- Б) Держави, державо подібні утворення, нації, що борються за незалежність, міжнародні організації, індивіди;
- В) Держави, державо подібні утворення, міжнародні організації, інтернаціоналізовані території, національні визвольні рухи, не самоврядні народи, воюючі та повстанські рухи;
- Г) держави та міжнародні організації.

9. Види визнання в міжнародному праві:
- А) визнання держав
  - Б) визнання урядів
  - В) визнання національно-визвольних організацій, визнання організації опору, визнання повсталі (воюючою) сторони;
  - Г) всі відповіді вірні.
10. Визнання ad-hoc це:
- А) визнання в конкретній ситуації, в конкретній справі;
  - Б) вступ держав в різноманітні види зв'язків між собою без юридичного визнання один одного;
  - В) офіційне визнання, встановлення з державою дипломатичних зв'язків.
  - Г) всі відповіді невірні.
11. До концепцій правонаступництва не включається:
- А) універсальне правонаступництво;
  - Б) часткове правонаступництво;
  - В) правонаступництво «tabula rasa»
  - Г) правонаступництво щодо міжнародних договорів.
12. На міжнародному рівні документально закріплення питання здійснення правонаступництва:
- Щодо міжнародних договорів
  - Щодо державних боргів та державних архівів
  - Щодо державної власності
  - Щодо передачі території та громадянства
13. До способів втрати громадянства належать:
- А) вихід чи відмова особи від громадянства;
  - Б) втрата громадянства; припинення громадянства на підставі міжнародного договору;
  - В) припинення громадянства внаслідок припинення існування держави як суб'єкта міжнародного права
  - Г) всі відповіді вірні.
14. До способів отримання громадянства належать:
- А) філіяція; натуралізація;
  - Б) за клопотанням особи;
  - В) на підставі закону чи іншого внутрішньодержавного акта;
  - Г) на підставі міжнародного договору.

15. До обов'язкових стадій укладення міжнародного договору відносять:
- А) складання і ухвалення тексту договору;
  - Б) встановлення аутентичності текстів договорів;
  - В) вираження згоди на обов'язковість договору.
  - Г) внесення правок та застережень до договору.
16. Підставами припинення міжнародного договору є:
- А) денонсація, скасування, новація або заміна, анулювання договору;
  - Б) закінчення строку дії договору, настання скасовувальної умови, виникнення нової імперативної норми;
  - В) війни, припинення існування суб'єктів договору;
  - Г) пролонгація міжнародного договору.
17. Умови визнання договору недійсним:
- А) абсолютна і відносна;
  - Б) договір суперечить імперативним нормам загального міжнародного права;
  - В) заперечуваність дійсності договору однією зі сторін;
  - Г) всі відповіді невірні
18. До дипломатичних привілеїв та імунітетів не відноситься:
- А) недоторканність приміщення представництва;
  - Б) фіскальний імунітет;
  - В) недоторканність помешкань консульських установ;
  - Г) особиста недоторканність дипломатичних співробітників.
19. До консульських привілеїв та імунітетів відноситься:
- А) недоторканність помешкань консульських установ;
  - Б) фіскальний імунітет;
  - В) недоторканність приміщення представництва;
  - Г) всі відповіді вірні.
20. Хто має право представляти Україну в міжнародних відносинах за посадою:
- А) Президент, Прем'єр – Міністр та Міністр Закордонних Справ;
  - Б) Президент та Міністр оборони;
  - В) Президент та Прем'єр-міністр;
  - Г) Президент ат Міністр закордонних справ.
21. Які принципи міжнародного права вказані в Статуті ООН:
- А) принцип суверенної рівності Членів ООН;

- Б) вирішення міжнародних спорів мирним шляхом; утримання від погрози силою та її застосування;
- В) принцип невтручання в справи внутрішньої компетенції держави;
- Г) всі відповіді рівні

22. В структуру ООН не входить:

- А) Генеральна Асамблея та Рада Безпеки
- Б) Генеральна Асамблея, Економічна та Соціальна Рада, Міжнародний Суд ООН
- В) Секретаріат ООН, Рада Безпеки ООН, Генеральна Асамблея, Міжнародний суд;
- Г) Організація Північноатлантичного договору.

23. Які організації не є регіональними організаціями:

- А) ООН;
- Б) Всесвітня організація охорони праці;
- В) Рада Європи та Європейський Союз;
- Г) Співдружність Незалежних Держав.

24. Не є особливістю міжнародного збройного конфлікту:

- А) територія поширення
- Б) участь двох і більше держав в конфлікті;
- В) повстання груп всередині країни;
- Г) всі відповіді невірні.

25. В поняття «геноцид» не входить:

- А) вбивство конкретної групи населення
- Б) навмисне створення умов, які розраховані на фізичне знищення певної групи населення;
- В) широкомасштабний або систематичний напад на будь-яких цивільних осіб, якщо такий напад здійснюється свідомо.
- Г) серйозні порушення законів і звичаїв міжнародного гуманітарного права.

26. Елементами злочинів проти людства є:

- А) широкомасштабного або систематичного нападу на будь-яких цивільних осіб, якщо такий напад здійснюється свідомо;
- Б) можуть виникати в мирний час;
- В) одиничні злочини;
- Г) злочини вчинені на полі бою.

27. Елементами військових злочинів є:

- А) порушення повинні порушувати правила міжнародного гуманітарного права;
- Б) порушення повинно бути серйозним;
- В) порушення повинно спричинити за собою індивідуальну кримінальну відповідальність;
- Г) всі відповіді вірні.

28. До принципів міжнародного екологічного права відносяться:

- А) міжнародного співробітництва держав у сфері охорони довкілля на основі рівноправ'я;
- Б) попередження забруднення морів та заподіяння шкоди навколишньому середовищу;
- В) право людини на сприятливі умови життя в навколишньому середовищі
- Г) всі відповіді вірні.

29. Міжнародними організаціями з охорони права навколишнє середовище є:

- А) Комісія зі сталого розвитку;
- Б) ЮНЕП
- В) ООН
- Г) Всесвітній союз охорони природи.

30. Не включається до міжнародних економічних організацій:

- А) ЕКОСОП
- Б) **Організація Об'єднаних Націй із промислового розвитку (ЮНІДО)**
- В) Європейська економічна комісія (ЄЕК)
- Г) ЮНЕСКО.

31. Визначте неправильне твердження.

- а) норми міжнародного права розробляються й приймаються відповідними законодавчими органами, які входять до складу універсальних і регіональних міжнародних організацій, наприклад, Міжнародним Судом ООН і Судом ЄС;
- б) правом нормотворчої діяльності володіють суб'єкти міжнародного права в ході двосторонніх і багатосторонніх контактів;
- в) міжнародно-правові норми створюються шляхом узгодження позицій між суб'єктами міжнародного права стосовно правила

поведінки й надання ними цьому правилу поведінки юридичне обов'язкового характеру.

32. Міжнародний звичай — це:
- а) правило поведінки суб'єктів міжнародного права;
  - б) певна повторюваність однорідних дій суб'єктів міжнародного права;
  - в) загальні принципи права, визнані цивілізованими націями.
33. Оберіть правильне твердження.
- а) основні принципи міжнародного права є принципами загального міжнародного права й поширюються на тих суб'єктів міжнародного права, які визнають їх у якості імперативних норм;
  - б) відхилення від основних принципів міжнародного права з боку будь-якого суб'єкту міжнародних відносин неприпустиме, воно можливе лише за згодою суб'єктів міжнародного права;
  - в) основні принципи міжнародного права — це загальновизнані норми вищого порядку, Імперативні норми (*jus cogens*).
34. Як співвідносяться міжнародне й внутрішньодержавне право?
- а) міжнародне право й внутрішньодержавне право — це дві самостійні системи права, що перебувають у взаємозв'язку й взаємодії;
  - б) об'єктивно існує примат міжнародного права над національним;
  - в) міжнародне й внутрішньодержавне право — це не лише різні галузі права, але й різні правопорядки, тому вони не перетинаються.
35. До числа суб'єктів міжнародного права належать:
- а) фізичні особи, які скоїли міжнародний злочин;
  - б) індивіди, котрі самостійно звертаються до органів ООН або регіональних організацій з метою захисту порушених прав;
  - в) народи, що реалізують своє право на самовизначення.
36. Консульські відносини й торгово-економічне співробітництво неможливі при:
- а) визнанні *de facto*;
  - б) визнанні *de jure*;
  - в) визнанні *ad hoc*.
37. Оберіть правильне твердження.

- а) на уряд, який прийшов до влади революційним шляхом, не покладаються зобов'язання попереднього уряду, зафіксовані в міжнародних договорах;
- б) нові незалежні держави можуть установлювати свій статус у якості учасника будь-якого багатостороннього договору, який був чинним на момент правонаступництва держав і чинним щодо території нової держави, шляхом повідомлення про правонаступництво;
- в) держави, що з'явилися в ході національно-визвольної боротьби, пов'язані договорами, які було укладено від їх імені державами-метрополіями й діяли на момент правонаступництва.

38. Міжнародний договір:

- а) обов'язково повинен мати назву;
- б) має бути укладений лише у письмовій формі;
- в) може складатися як з одного, так і з декількох документів.

39. Парафування міжнародного договору означає:

- а) підтвердження погодженості тексту договору;
- б) згоду держав на його обов'язковість;
- в) виникнення взаємних прав і обов'язків, вказаних у статтях договору.

40. Застереження означає:

- а) односторонню заяву держави, за допомогою якої вона бажає виключити або змінити відносно себе юридичну дію певних положень договору;
- б) заяву, у якій держава розкриває зміст своєї позиції щодо предмету договірної регулювання;
- в) попередню відмову держави від приєднання до міжнародного договору.

41. За загальним правилом міжнародні договори:

- а) поширюються на треті держави за наявності їх виразно вираженої згоди у письмовій формі;
- б) не можуть поширюватися на держави, які не беруть у них участь;
- в) поширюються на всі держави-учасниці міжнародної організації, під егідою якої укладено договір.

42. Відносна недійсність міжнародного договору може бути зумовлена:

- а) запереченням цього договору однією зі сторін:

- б) помилкою, введенням в оману, підкупом представника держави, порушенням повноважень або конституційних положень при його укладанні;
- в) порушенням статутних положень міжнародної організації-учасника договору про порядок укладання міжнародних угод.

43. Абсолютна недійсність міжнародного договору:
- а) може бути заперечена суб'єктами, які його уклали;
  - б) виникає з моменту його заперечення;
  - в) має місце, якщо він суперечить імперативним нормам загального міжнародного права, або згода держави на його обов'язковість була виражена в результаті застосування сили або погрози силою.
44. До складу населення держави входять:
- а) громадяни цієї держави, іноземці й особи без громадянства (апатриди), особи, що мають подвійне громадянство (біпатриди);
  - б) громадяни цієї держави й біпатриди;
  - в) лише громадяни цієї держави.
45. Натуралізація — це:
- а) спосіб набуття громадянства за клопотанням індивіда, за фактом шлюбу або всиновлення;
  - б) спосіб набуття громадянства за «правом крові»;
  - в) спосіб набуття громадянства за «правом ґрунту».
46. Керівництво зовнішньополітичною діяльністю України здійснює:
- а) Верховна Рада;
  - б) Президент України;
  - в) Міністерство закордонних справ України.
47. До постійних дипломатичних представництв не належать:
- а) нунціатури та інтернунціатури;
  - б) спеціальні місії при міжнародних організаціях чи установах;
  - в) консульські установи, торгівельні, культурні представництва.
48. Призначення голови дипломатичного представництва називається:
- а) акредитація;
  - б) агреман;
  - в) екзекватура.
49. Екзекватура — це:
- а) документ, яким держава акредитації повідомляє державу перебування про призначення глави консульства;

- б) документ, яким держава акредитації повідомляє державу перебування про відкликання дипломатичного представника;
- в) дозвіл держави перебування на виконання консульських обов'язків у консульському окрузі.

50. Юридичною основою діяльності міжнародної організації є:

- а) міжнародний договір;
- б) правила процедури;
- в) відповідна декларація.

51. Рада Безпеки ООН складається з:

- а) усіх держав-членів ООН;
- б) 54 держав-членів ООН;
- в) 15 держав-членів ООН.

Перелік джерел, рекомендованих для опрацювання тем курсу

Підручники:

1. Баймуратов М.О. Міжнародне право. – Х.: Одіссей, 2002. – 672 с.
2. Буроменський М. В., Кудас І. Б., Маєвська А. А., Семенов В. С., Стешенко В. С. Міжнародне право: Навч. посібник / М.В. Буроменський (заг.ред.). — К.: Юрінком Інтер, 2005. — 336с.
3. Буткевич В.Г., Мицик В.В., Задорожній О.В. Міжнародне право. Основи теорії: Підручник для студ. вищ. навч. закладів за спец. "Міжнародне право", "Міжнародні відносини" / В.Г.Буткевич (ред.). — К.: Либідь, 2002. — 608с.
4. Буткевич В.Г., Войтович С. А., Григоров О. М., Заблоцька Л. Г., Задорожній О. В. Міжнародне право: Основні галузі: Підручник для студ. вищих навч. закл. за спец. "Міжнародне право", "Міжнародні відносини" / В.Г.Буткевич (ред.). — К.: Либідь, 2004. — 814с.
5. Георгіца А.З, Чикурлій С.О. Міжнародне публічне право: Навч.-метод. посіб. / Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича. — Чернівці: Рута, 2002. — 175с.
6. Дмитрієв А.І., Муравйов В.І. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. / Київський ун-т права; Інститут міжнародних відносин Київського національного ун-ту ім. Тараса Шевченка / Ю.С. Шемшученко (відп.ред.), Л.В. Губерський (відп.ред.). — Стереотип. вид. — К.: Юрінком Інтер, 2001. — 638с.
7. Лукашук И.И. Международное право. Общая часть: Учебник. — М.: Изд-во БЕК, 1996.
8. Мацко А.С. Міжнародне право: Навч. посіб. / Міжрегіональна академія управління персоналом. — К.: МАУП, 2005. — 216с.
9. Пронюк Н.В. Сучасне міжнародне право: Навчальний посібник. – К.: КНТ, 2010. – 280 с.

Збірники документів:

10. Действующее международное право: в 3 т./ Сост. Ю.М.Колосов и Э.С.Кривчикова. - М., 1996.
11. Международное право в документах: Учеб. Пособ. / Сост.: Н.Т.Блатова, Г.М.Мелков. – 2-ое изд., перераб. и доп. – М.: Инфра-М., 1997. – 696 с.
12. Міжнародна поліцейська енциклопедія: У 10 т. / Відп. ред. Ю.І. Римаренко, Я.Ю. Кондратьєв, В.Я. Тацій, Ю.С. Шемшученко. — К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2005. — Т. II.: Права людини у контексті поліцейської діяльності. — 1224 с.
13. Міжнародне право в документах / М.В.Буроменський (уклад.). — Х.: Видавництво Національного ун-ту внутрішніх справ, 2003. — 376с.
14. Права людини: Міжнародні договори України, декларації, документи.

— К.: Юрінком, 1992.

15. Україна на міжнародній арені // Зб. матер. та док.: У 6 т. — К.: Юрінформ, 1995. — Т. 4.

Нормативно-правові акти:

16. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. — 1996. - № 30. - Ст. 141.

17. Декларація про державний суверенітет України // ВВР України. — 1990. — № 31. — Ст. 429.

18. Закон України "Про дію міжнародних договорів на території України"// www.rada.gov.ua

19. Закон України "Про правонаступництво України" // ВВР України. — 1991. — № 46. — Ст. 617.

20. Закон України "Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини" // Голос України. — 1998. — № 20. — 20 січ.

21. Закон України „Про міжнародні договори України” 2004 р. // www.rada.gov.ua

22. Закон України “Про дипломатичну службу України” 2001 р.// www.rada.gov.ua

23. Закон України «Про біженців» 2001 р. // www.rada.gov.ua

24. Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» 2004 р. // www.rada.gov.ua

25. Консульський статут України 1994 р. // www.rada.gov.ua

26. Постанова Верховної Ради України "Про основні напрями зовнішньої політики України" // ВВР України. — 1993. — № 37. — Ст. 379.

27. Венская конвенция о праве международных договоров 1969 г. // Международное право в документах: Учеб. Пособ. / Сост.: Н.Т.Блатова, Г.М.Мелков. — 2-ое изд. — М.: Инфра-М., 1997. — 696 с.

28. Декларація принципів міжнародного права, які стосуються дружніх відносин та співробітництва держав відповідно до Статуту ООН 1970 р. — ООН. — Нью-Йорк, 1970.

29. Загальна декларація прав людини. — К.: Право, 1995.

30. Міжнародний пакт про соціальні, економічні та культурні права. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права і Факультативний протокол № 1 до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права. — К.: Право, 1995.

31. Європейська конвенція про захист прав і основних свобод людини. — К.: Право, 1999.

32. Конвенция о дипломатических отношениях 1961 г. // Юрид. ежегодник ООН 1972 г. — Нью-Йорк, 1978. — С. 314-325.

33. Конвенция о консульских отношениях 1963 р. // Юрид. ежегодник

ООН 1972 г. — Нью-Йорк, 1978. — С. 326-341.

34. Конвенция о международной ответственности за ущерб, причиненный космическими объектами 1972 г. // Международное публичное право: Сборник документов. - М., 1996. - Т.2. - С.362-368.

35. Конвенция о представительстве государств в их отношениях с международными организациями универсального характера 1975 г. // Международное право в документах: Учеб. Пособ. / Сост.: Н.Т.Блатова, Г.М.Мелков. — 2-ое изд., перераб. и доп. — М.: Инфра-М., 1997. — 696 с.

36. Конвенція про правонаступництво стосовно міжнародних договорів 1978 р. // Україна в міжнародно-правових відносинах. - К.: Юрінком, 1996. - С. 58-90.

37. Основные документы Содружества Независимых Государств (перечень) // Международное право в документах: Учеб. Пособ. / Сост.: Н.Т.Блатова, Г.М.Мелков. — 2-ое изд., перераб. и доп. — М.: Инфра-М., 1997. — 696 с.

38. Регламент Європейського Суду з прав людини // Практика Європейського Суду з прав людини. Рішення. Коментарі. — 1999. — №1. — С. 123-217.

39. Статут Міжнародного Суду ООН (витяг). — К., 1995.

40. Угода про партнерство і співробітництво (УПС) між Україною та ЄС та інтеграція України до Європи все ще викликають запитання // Інформаційний бюлетень Українсько-Європейського консультативного центру з питань законодавства (UEPLAC). - 2000. - №4.

Додаткова

41. Абу Салех Мухамед. Международно-правовое регулирование статуса трудящихся мигрантов: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН Украины; Институт государства и права им. В.М.Корецкого. — К., 1999. — 185с.

42. Абу-Салех Асаад Камал. Международно-правовые аспекты создания и использования вооруженных сил в соответствии с Уставом ООН: Дис... к.ю.н.: 12.00.11 / Киевский ун-т им. Т.Шевченко. — К., 1998. — 162с.

43. Аднан Абдул-Кадер Абдулла Аль-Хаулани. Правовой механизм сотрудничества ЕС со странами Средиземноморья: Дис... к.ю.н.: 12.00.11 / Киевский национальный ун-т им. Тараса Шевченко. — К., 2000. — 177 л.

44. Акімов М.О. Відповідальність за захоплення заручників: міжнародно-правове регулювання, імплементація норм до кримінального законодавства України// Держава і право: Зб. наук. праць. Спецвипуск. — К., Дніпропетр., 2003. — С.15-19.

45. Акуленко В., Максимов В. За принципом Європейської спільноти // Політика і час.—1999.—№4.—С. 44-49.

46. Аль-Захарна Салим Мухаммед Саади. Международная уголовная ответственность индивидов за преступление геноцида: Дис... к.ю.н.: 12.00.11 / НАН Украины; Институт государства и права им. В.М.Корецкого. — К., 2001. —

170 с.

47. Аль-Сулайбі Муса Юридична природа міжнародних стандартів прав людини // Право України. - 2000. - № 9. - С. 116-120.

48. Аль-Шбуль Махмуд Ібрагим Салех. Новейшие тенденции развития международного права экстрадиции: Дис... к.ю.н.: 12.00.11 / НАН України; Інститут государства и права им. В.М.Корецкого. — К., 1996. — 198с.

49. Альбертіні Л.М. Правове регулювання громадянства в європейських державах (порівняльний аналіз): Дис... к.ю.н.: 12.00.02 / Київський ун-т ім. Тараса Шевченка. — К., 1998. — 214 с.

50. Анасидзе Л. А. Некоторые вопросы теории международного права. Императивные нормы. — Тбилиси, 1982.

51. Андіанов К. Правова природа рішень Європейського суду з прав людини // Право України. – 2002. - № 3. - С.37.

52. Анісімова Марина Федорівна. Зобов'язання України щодо прав людини у зв'язку зі вступом до Ради Європи: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. — К., 2001. — 308с.

53. Антипенко Владимир Федорович. Современный терроризм: состояние и пути его предупреждения в Украине: Дис... к.ю.н.: 12.00.08 / НАН України; Інститут государства и права им. В.М.Корецкого. — К., 1999. — 178с.

54. Антонович М. Відповідальність держави та особи в міжнародному праві // Український часопис міжнародного права. - 2002. - №2.

55. Антонович М. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів. — К. : Видавничий дім "КМ Академія", 2003. — 308с.

56. Антологія української юридичної думки: В 6 т. / Інститут держави і права ім. В.М.Корецького НАН України / Ю.С. Шемшученко (заг.ред.), В.Н. Денисов (упоряд.), К.О. Савчук (упоряд.). — К.: Видавничий Дім "Юридична книга", 2002. Т. 8: Міжнародне право. — 2004. — 567с.

57. Анцелевич Г. Міжнародно-правове положення Антарктики // Український часопис міжнародного права. - 2001. - №1.

58. Анцелевич Г. О., Покрещук О. О. Міжнародне право: Підручник для студ. спец. "Міжнародне право" вищ. навч. закладів / Українська академія зовнішньої торгівлі. — К.: Алерта; Пектораль, 2003. — 409с.

59. Ахмад Касем Алркейбат. Застосування сили з погляду основних принципів міжнародного права // Часопис Київського університету права. - 2003. - №2. - С.64-69.

60. Базов В.П., Качан І.І., Майоров І.О., Поніатченко Ю.А. Міжнародне гуманітарне право: Навч. посіб. — К.: Варта, 2000. — 172с.

61. Баймуратов М.О. Міжнародне право. — Х.: Одиссей, 2002. — 672 с.

62. Барбук А.В. Проблема определения самоисполнимости международных договоров // Московский журнал международного права. — 2005. - №4.

63. Баскин Ю. Я., Фельдман Д. Й. История международного права. — М., 1990.

64. Бекашев К. А., Ходаков А. Г. Международное публичное право // Сб. док.: В 2 т. — М.: БЕК, 1996.
65. Беллер Гернот, Дмитрієв А. Вестфальський мир 1648 року (до 350-ї річниці договорів). — К.: ІнЮре, 1998.
66. Беницький А.С. Деякі питання імплементації міжнародно-правових норм про боротьбу з відмиванням злочинних доходів // Держава і право: Зб. наук. праць. Спецвипуск. — К., Дніпропетр., 2003. — С.31-33.
67. Бернхардт Р. Европейский суд по правам человека в Страсбурге: новый этап, новые проблемы // Государство и право.—1999.—№7.—С.57-62.
68. Бирюков П.Н. Международное право: Учеб. пособ.-М.: Юрист, 2000.- 415 с.
69. Білорус І.О. Сучасне міжнародне морське право і морське право України / Українська академія зовнішньої торгівлі. — К., 2003. — 116с.
70. Блажевич Ю. Деякі аспекти історичного розвитку інституту відповідальності за міжнародні правопорушення // Підприємництво, господарство і право. — 2002. - № 5.
71. Блажевич Ю. Концепції поділу відповідальності держав: міжнародно-правовий аспект // Підприємництво, господарство і право. — 2003. - № 2.
72. Блищенко И. П. Международное и внутригосударственное право.—М., 1990.
73. Блищенко И.П., Каламкарян Р.А., Карпец И.И. Международное уголовное право. - М., 1995.
74. Блищенко И.П., Фесенко И.В. Международный уголовный суд. - М., 1998.
75. Бобров Ю.А. Признание в современном международном праве: (признание новых государств и правительств). - М., 1975.
76. Болгов О.Е. Роль ООН в обеспечении международной безопасности после окончания "холодной войны" (международно-правовые вопросы): Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Киевский ун-т им. Тараса Шевченко. Институт международных отношений. — К., 1999. — 160 с.
77. Боярська З.І. Міжнародне комерційне право: Навч. Посіб. / Київський національний економічний ун-т. — К.: Видавництво КНЕУ, 2002. — 143с.
78. Букалов О. Як звернутися до Європейського суду // Аспект. Інформаційний Бюлетень.— 2001.— № 3— С.56—57.
79. Буроменский М.В. Влияние международного права на политические режимы государств: Дис... д- ра юрид. наук: 12.00.11 / Национальная юридическая академия Украины им. Ярослава Мудрого. — Х., 1997.
80. Буроменский М. Деякі судження про поняття міжнародного кримінального права // Вісник Академії правових наук України: Зб. наук. праць. — 2003. - №2(33) - 3 (34). - С.359-370.
81. Буроменский М. Застосування міжнародно-правових норм про права людини у внутрішньому правопорядку України // Вісник Академії Правових Наук

України.—1999.—№1.—С.86-94.

82. Буроменський М.В. Міжнародне право. Гендерна експертиза / Проект "Гендерна експертиза українського законодавства" ; Програма ПРООН "Сприяння гендерній рівності" ; Міжнародний фонд "Відродження"; Ліга жінок-виборців України "50/50" / Т.М. Мельник (відп. ред.). — К.: Логос, 2001. — 40с.

83. Буткевич В.Г. Соотношение внутригосударственного и международного права. — К., 1982.

84. Буткевич О. Дипломатичні відносини Директорії України (1918-1921 рр.) // Український часопис міжнародного права. - 1995. - №1.

85. Буткевич О. Статус іноземців в стародавньому міжнародному праві // Український часопис міжнародного права. - 2002. - №3.

86. Валеєв Р. М. Видача преступников в современном международном праве. — Казань, 1976.

87. Василенко В. А., Высоцкий А. Ф., Рыбальчик Д. Е. Международное морское право. — К., 1988.

88. Васильев В. Международное сотрудничество Украины в сфере разоружения и контроля над вооружениями // Підприємництво, господарство і право. – 2001. - № 6.

89. Вельяминов Г.М. Международные договоры в международном праве и его понятия.// Государство и право 2003 №8 с.77.

90. Вихрист С. До визначення екстрадиції // Український часопис міжнародного права. - 2001. - №1.

91. Вінгловська О.І. Імплементация міжнародних стандартів прав дитини в національному законодавстві України: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка; Інститут міжнародних відносин. — К., 2000. — 216 с.

92. Войтович С. О делении международного права на публичное и частное // Український часопис міжнародного права. - 2002. - №3.

93. Войтович С. Система та право міжнародних економічних організацій // Український часопис міжнародного права. - 2002. - №1.

94. Высоцкий А. Ф. Морской рационализм. — К., 1986.

95. Гаврилов В. В. ООН и права человека: механизмы создания и осуществления нормативных актов. — Владивосток, 1998.

96. Галенская Л. Н. Правовые проблемы борьбы с преступностью. — Л., 1978.

97. Галкіна І.В. Міжнародно-правові засади мирного врегулювання міжнародних спорів // Держава і право: Зб. наук. праць. Спецвипуск. – К., Дніпропетр., 2003. – С.63-66.

98. Галущенко Г.В. Міжнародні договори України про правову допомогу в цивільних справах і внутрішнє законодавство: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. — К., 2001. — 224с.

99. Георгіца А. З. Міжнародне публічне право: Загальна частина. —

Чернівці : Рута, 1995. — 230с.

100. Георгіца А. З. Міжнародне публічне право: Особлива частина. — Чернівці : ЧДУ, 1996. — 164с.

101. Герасимов Р. Кодифікація Комісією міжнародного права ООН відповідальності і зобов'язань держав щодо транскордонної шкоди довкіллю // Український часопис міжнародного права. — 2003. - №4. — С.62-69.

102. Гетьманцеві Н.Д. Конвенції та рекомендації міжнародної організації як міжнародні договори про працю// Держава і право: Зб. наук. праць. Спецвипуск. — К., Дніпропетр., 2003. — С.70-72.

103. Гіждиван Л.Ю. Становлення та розвиток співробітництва України з Радою Європи у сфері прав людини: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького. — К., 2001. — 203 с.

104. Головатий С.П., Шаповал В.М. Конституція нових держав Європи та Азії. — К.: Право, 1996.

105. Головченко В. Права жінок в Україні: під кутом зору міжнародно-правових стандартів //Право України. - 1999. - № 7. - С. 38.

106. Горова О.Б. Конституційні громадянські права людини в Україні і їх забезпечення міліцією (роль міжнародно-правових норм в цьому процесі): Дис... канд. юрид. наук: 12.00.02 / Національна академія внутрішніх справ України. — К., 2000. — 170 с.

107. Гребенюк В.М. Договірні відносини України у сфері взаємодопомоги у кримінальних справах (теорія і практика): Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького. — К., 1997. — 190с.

108. Гусейнов Л.Г. Відповідальність держав за порушення міжнародних зобов'язань у галузі прав людини: Автореф. дис... д.ю.н.: 12.00.11. — К., 2000. — 36с.

109. Броунли Я. Международное право. Кн. 2. - М., 1977. — 449с.

110. Давид Р. Основные правовые системы современности: Пер. с фр. В. А. Туманова. — М.: Прогресс, 1988. — 496 с.

111. Дахно І.І. Міжнародне економічне право: Курс лекцій / Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП). — К. : МАУП, 2000. — 160с.

112. Денисов В. Международное право как составная часть правовой системы Украины //Юридическая практика. - 12 октября 2000 года. -- № 41.

113. Денисов В. Н. Правовые аспекты разоружения в ракетно-ядерную эру. — К., 1990.

114. Деиисов В.Н., Евинтов В.И. Международное сообщество и правопорядок. — К., 1992.

115. Денисов В.Н., Евинтов В.И. Реализация международно-правовых норм во внутреннем праве. — К.: Наук, думка, 1992.

116. Денисов В.Н., Євінтов В.І. Суверенітет України і міжнародне право. — К.: Манускрипт, 1995.

117. Денисов В.Н., Євінтов В.І., Акуленко В.І., Висоцький О.Ф., Ісакович С.В. Суверенітет України і міжнародне право / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького / В.Н. Денисов (відп.ред.), В.І. Євінтов (відп.ред.). — К. : Манускрипт, 1995. — 359с.
118. Диань Мамуду. Правовые вопросы структуры и деятельности органов внешних сношений Республики Гвинея: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Институт государства и права им. В.М.Корецкого. — К., 2001. — 169 с.
119. Дмитриченко І.В. Міжнародне право: Метод. вказівки з навч. дисципліни / Національний ун-т кораблебудування ім. адмірала Макарова. Гуманітарний ін-т. — Миколаїв : Атол, 2004. — 80с.
120. Дмитрієв А.І. Вестфальський мир 1648 року і сучасне міжнародне право / Інститут держави і права ім. В.М.Корецького НАН України; Київський ун-т права. — К., 2001. — 425с.
121. Дмитрієв А. Державний суверенітет та проблеми теорії міжнародного права //Юридичний вісник України. — 3 серпня 2000 року. — № 31. — С. 26-28.
122. Дмитрієв А.І. Міжнародне гуманітарне право: основи концепції / Інститут держави і права ім. В.М.Корецького НАН України; Вища школа права при Інституті держави і права ім. В.М.Корецького НАН України. — К. : Логос, 1999. — 119с.
123. Дмитрієв А.І., Дяченко В.І., Цюрупа М.В. Міжнародне гуманітарне право: філософсько-правова доктрина регулювання збройних конфліктів: Навч. посіб. — К. : Сфера, 1999. Ч. 2 : Словник- довідник основних термінів і понять. — 1999. — 137с.
124. Дмитрієв А.І., Дяченко В.І., Цюрупа М.В. Міжнародне гуманітарне право: філософсько-правова доктрина регулювання збройних конфліктів: Навч. посіб.— К. : Сфера, 1999. Ч. 4 : Джерела, принципи, норми. — 2000. — 118с.
125. Дмитрієв А.І., Мацко А.С., Муравйов В.І. Міжнародне публічне право: Практикум / Київський ун-т права; Інститут міжнародних відносин Київського національного ун-ту ім. Тараса Шевченка / Ю.С. Шемшученко (відповід.ред.), Л.В. Губерський (відповід.ред.). — К. : Юрінком Інтер, 2001. — 348с.
126. Дмитрієв А.І., Шепель А.О. Деякі проблеми еволюції міжнародного права // Часопис Київського університету права. - 2003. - №2. - С.59-64.
127. Добрянський С. Європейський Союз та Рада Європи: можливість міжнародно-судового захисту прав людини (порівняльний аналіз) //Вісник Академії правових наук України. - 2000. - № 3. - С. 27-36.
128. Доклад Комиссии международного права о работе ее четвертой сессии. Генеральная Ассамблея: Официальные отчеты. 7-я сессия. Дополнения9/A/2163//http://www.sccinstitute.com/ru/Conventions_and_laws/
129. Допилка С.О. Уголовная ответственность за терроризм и пиратство на море: Дис...канд.юрид.наук: 12.00.08 / Одесский ун-т им. И.И.Мечникова. —

О., 1993. — 192с.

130. Дяченко В.І., Цюрупа М.В., Шумський П.В. Міжнародне гуманітарне право: філософсько- правова доктрина регулювання збройних конфліктів. — К. : КВГІ, 1998. — 103с.

131. Дяченко В.І., Цюрупа М.В., Шумський П.В. Міжнародне гуманітарне право: філософсько- правова доктрина регулювання збройних конфліктів: Навч. посіб. / Міжнародний фонд "Відродження" / В.П. Андрущенко (передм.). — К. : Сфера, 1999. Ч. 1 : Історія становлення. — 1999. — 127с.

132. Доступність суду для звернення громадян в Україні: Рапорт по моніторингу/ Громадський фонд прав людини "Право та демократія".—73с.

133. Ефименко А.П. Международно-правовой режим Дуная: аспекты судоходства и охраны окружающей среды: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН Украины; Институт государства и права им. В.Н.Корецкого. — К., 1998. — 153с.

134. Євїнтов В.І. Міжнародне співтовариство і правопорядок (теоретико-правовий аналіз): Дис...д-ра юрид. наук у формі наук. доповіді: 12.00.10 / АН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького. — К., 1993. — 46 с.

135. Європейський Союз в міжнародно-правових відносинах: Навч. посібник / Під ред. О.Н.Ярмиша / Тамм А.Є., Рїяка В.О., Коломїєць Ю.М. - Х., 2003.

136. Європейський суд з прав людини: організація, процедура, правила звернення / Міністерство юстиції України.— К.: Видавничий Дїм "Ін Юре", 2000.—16с.

137. Європейський суд з прав людини: Рїшення щодо України/ Міністерство юстиції України.— К.: Видавничий Дїм "Ін Юре", 2000.—96с.

138. Журавка О.В. Міжнародно- правова характеристика інституту громадянства: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11. — Х., 1999. — 203л.

139. Забїгаїло В. Европейское право: мифический постулат или объективный ориентир развития законодательства Украины? // Український часопис міжнародного права. - 2001. - №1.

140. Заблоцька Л.Г. Розвиток науки міжнародного права вченими Університету Св. Володимира// Український часопис міжнародного права. - 1993. - №1.

141. Задорожній О., Гнатовський М. Правова система України в європейському правовому просторі // Український часопис міжнародного права. - 2002. - №2.

142. Загальна Декларація прав людини – ідеал гуманїзму (ДО 50 рїччя прийняття) //Юридичний вісник №51.ст.23, 1998.

143. Зыбайло А.И. Имплементация норм международного права в Республике Беларусь: Автореф. дис... к.ю.н.: 12.00.10 / Белорусский государственный университет. — Минск, 1999. — 23 с.

144. Игнатенко Г. В. Международное сообщество в борьбе с

преступністю. — Свердловск, 1980.

145. Ильин Ю. Д. Лекции по международному публичному праву. — Харьков, 1996.

146. Исмаил А. Правотворчество международных межправительственных организаций: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Киевский ун-т им. Тараса Шевченко. — К., 1999. — 170 с.

147. Иванов Ю.А. Міжнародне право: Посібник для підгот. до іспитів. — К., 2004. — 202 с.

148. Иванов Ю.А. Міжнародно-правове регулювання боротьби з тероризмом у сучасних умовах: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького. — К., 2000. — 173 с.

149. Іващенко В. Міжнародні питання боротьби зі злочинами у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів // Підприємство, господарство і право. №1. - С.135.

150. Іващенко І. Проблеми правового регулювання боротьби з тероризмом // Підприємництво, господарство і право. - 2003. - №3. - С.55.

151. Інтерпол в Україні// Юридичний Вісник України. 1998 №41ПБ.

152. Ісаханова Н.І. "Міжнародно-правове регулювання зовнішньоекономічних зв'язків України з державами- учасницями СНД": Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Інститут міжнародних відносин Київського ун-ту ім. Тараса Шевченка. — К., 1999. — 193 с.

153. Каламқарян Р. Концептуальное восприятие института эстоппель в науке современного международного права //Государство и право. - 1999. - № 12. - С. 61-66.

154. Каламқарян Р. Права человека в России: декларации, нормы, жизнь (Материалы Межд. конфер., посвященной 50-летию Всеобщей декларации прав человека) //Государство и право. - 2000. - № 3. - С. 37-51.

155. Каламқарян Р.А. Принцип добросовестности и принцип взаимности как основание института эстоппель //Государство и право. - 2000. - № 8. - С. 47-54.

156. Каламқарян Р. Эстоппель как отдельный принцип международного права //Государство и право. — 2001. - № 4. — С. 75-84.

157. Капіца Ю. Проблемні питання гармонізації законодавства України з міжнародно-правовими нормами //Юридичний вісник України. — 28.09 — 4.10.2000 р. - № 39.

158. Кияница І. Внутрішньодержавне значення джерел міжнародного публічного права // Український часопис міжнародного права. - 2001. - №1.

159. Колосов Ю. М. Ответственность в международном праве. — М., 1975.

160. Конституція і міжнародне право: Тези допов. міжн. наук. Конфер. 27-28 листопада 1997 р., м.Київ / Товариство "Знання" України. — К. : Знання, 1997. — 96с.

161. Костенко И. Судопроизводство Международного уголовного суда – основа международного уголовного процесса //Государство и право. – 2001. - № 2.
162. Костенко Н. Международный уголовный суд (Юрисдикционные аспекты) //Государство и право. - 2000. - № 3. - С. 92-104.
163. Кохан Г.Л. Міжнародно-правове співробітництво в боротьбі з рабством і работоргівлею: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. — Х., 2002. — 176 с.
164. Кравченко С.Розвиток екологічних прав людини у міжнародному праві.// Право України, 2001 №2 с.133.
165. Кравченко С., Андрусевич А. Розвиток екологічних прав людини у міжнародному праві //Право України. - 2001. - № 2. -С. 133-137.
166. Кравчук С. Міжнародно-правова допомога у кримінальних справах //Право України. - 1999. - № 12. - С. 59-62.
167. Кремнев П.П. Образование и прекращение СССР как субъект международного права //ВМУ. Серия 11. Право. - 2000. - № 3. - С. 44-62.
168. Крылов Н. Б. Правотворческая деятельность международных организаций. — М., 1988.
169. Кряжков В.А. Коренные и малочисленные народы и международное право //Государство и право. - 1999. - № 4. - С. 95.
170. Кузьменко А.М. Розвідувальна діяльність як явище сучасних міжнародних відносин // Міжнародне право і національне законодавство: Зб. наук. праць. - К.: КиМУ, 2003. - Вип.3. - С.31-41.
171. Кулик М. Про побудову несуперечливої моделі делімітації морських просторів у сучасному міжнародному праві //Право України. – 2001. - № 9. – С. 89-92.
172. Кулик М. Встановлення критеріїв справедливості правового регулювання делімітації континентального шельфу //Право України. – 2001. - № 7. – С.106-109.
173. Курко М.Н. Організаційно-правові засади спільної політики України та Європейського Союзу у сфері юстиції та внутрішніх справ // Право і безпека. - 2004. - №3'3. - С.25-30.
174. Курс международного права: В 7 т. / Под общ. ред. Г. Й. Тункина. — М.: Наука, 1989.
175. Леженіна О.І. Міжнародна правоохоронна діяльність: поняття, цілі, завдання, принципи, функції // Вісник Національного університету внутрішніх справ. - 2003. - №21. - С.164-170.
176. Лисюк К. Правові основи співробітництва держав-членів ЄС у сфері охорони порядку та правосуддя у кримінальних справах // Український часопис міжнародного права. - 2001. - №1.
177. Литинас Иоаннис. Правовое регулирование отношений Украины и ЕС в сфере осуществления инвестиций: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11. — К.,

2000. — 169 с.

178. Лукашук И. Конгресс США и международное право // Государство и право. - 2002. - №1. - С.64.

179. Лукашук И.И. Нормы международного права. — М., 1997

180. Лукашук И. И. Субъекты права международных договоров // Государство и право. - 2004. - №11. - С.52-56.

181. Лунеев В. Десятый конгресс ООН по предупреждению преступности и обращению с правонарушителями, его место в истории конгрессов // Государство и право. - 2000. - № 9. - С. 95-99.

182. Ляшенко В.М. Європейське право як феномен духовно-практичного освоєння світу: Дис... канд. філос. наук: 12.00.12 / Національна академія внутрішніх справ України. — К., 1999. — 197 с.

183. Максимов В.В. Правова охорона культурних цінностей у Конвенціях ЮНЕСКО: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Інститут держави і права ім. В.М.Корецького НАН України. — К., 1997. — 146с.

184. Маланчук П. Вступ до міжнародного права за Ейкхерстом: Пер. з англ. — Х.: Консул, 2000.

185. Малеев Ю. М. Международное воздушное право. — М., 1986.

186. Малишева Н.Р. Гармонізація екологічного законодавства в Європі: Дис. у формі наук. доповіді... д-ра юрид. наук: 12.00.06 / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького. — К., 1996. — 54с.

187. Мартыненко И. Международные соглашения стран СНГ по вопросам возвращения культурных ценностей странам их происхождения // Підприємництво, господарство і право. — 2002. - № 3. — С. 99-103

188. Мартыненко А. Л. Права народов в современном международном праве. — К., 1993.

189. Матіяшек П. Проблеми права правонаступництва держав і права міжнародних договорів// Право України. — 2005. - №10. — С.131-132.

190. Мацко А. Правові та організаційні аспекти діяльності Інтерполу в Україні.// Право України. — 2001. - №9. - С.96.

191. Медвелько О.Ще одна гарантія захисту прав людини. Вісник прокуратури.2003 №4 с.8.

192. Международная защита прав и свобод человека: Сборник документов.—М.: Юридическая литература, 1996.—672с.

193. Международное право: Учебник для вузов / Под ред. Г. В. Игнатенко. М.: Высшая школа, 1998.

194. Международное право: Учеб. / Под ред. Г. И. Тункина. М.: Юридическая литература, 1994.

195. Международное право: Учеб. / Под ред. Ю. М. Колосова, Э.С. Кривиковой. М.: Международные отношения, 2001.

196. Международное право. / Под ред. Ю.М. Колосова и В.И. Кузнецова. — М., 1995.

197. Международное право. / Под ред. Г.В. Игнатенко. – М., 1995.
198. Международное право, применимое к вооруженным конфликтам на море //Юридичний вісник України. – 2000. - №8. - С.12.
199. Мережко О.О. Концепція гуманітарної інтервенції та механізм захисту прав людини в рамках ООН: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Київський національний ун-т ім. Т.Шевченка; Інститут міжнародних відносин. — К., 1996. — 175с.
200. Мережко О. Поняття міжнародного договору в сучасній доктрині і практиці міжнародного публічного права //Українське право. – 2001. - № 1. – С. 12-128
201. Мещеряк С.С. "Коренное изменение обстоятельств"(rebus sis stantibus) в праве международных договоров: Дис...канд.юрид.наук: 12.00.10 / АН Украины. — К., 1994. — 226с.
202. Микієвич М.М. Міжнародно- правові аспекти співробітництва Європейського Союзу з третіми країнами: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Львівський держ. ун-т ім. Івана Франка. — Львів, 1996. — 180с.
203. Миронова В.О. Класифікація злочинів проти миру і безпеки людства // Вісник Національного університету внутрішніх справ. - 2004. - №25. - С.166-170.
204. Мицик В. Діяльність Ради Європи щодо вирішення проблем захисту прав національних меншин // Український часопис міжнародного права. - 2002. - №1.
205. Міжнародне гуманітарне право і права людини / ООН; Центр прав людини ; Харківська правозахисна група ; Українсько-Американське Бюро захисту прав людини. — Х., 1994. — 14 с. — (Права людини; 13).
206. Міжнародне митне право: Навчально-методичний посібник / Чернівецький національний ун-т ім. Юрія Федьковича / Н.Я. Якимчук (уклад.). — Чернівці : Рута, 2003. — 34с.
207. Міжнародно-правова відповідальність// Юридичний вісник України 1999. - №12. - С.28.
208. Модельный уголовно-процессуальный кодекс для государств-участников СНГ 1996 г. // Приложение к «Информационному бюлетеню Секретариата Межпарламентской Ассамблеи государств-участников СНГ» - 1996. - №10. - 372 с.
209. Мостиський А.Б. Міжнародно-правова основа державних кордонів України: Дис...канд.юрид.наук: 12.00.10 / Київський ун-т ім. Т.Шевченка. — К., 1993. — 189с.
210. Мохаммад Абдель Карим Мусса Аль-Нсур. Международно-правовая защита прав женщин и детей в период кризисных ситуаций: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Одесский национальный ун-т им. И.И.Мечникова. — О., 2002. — 215с.
211. Мохаммад Т. Международно- правовые аспекты обеспечения всеобщей безопасности: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Киевский ун-т им.

Т.Г.Шевченко. Институт международных отношений. — К., 1997. — 162с.

212. Мохаммад Халаф Абдель Фаттах Аль-Бкур. Развитие принципа равноправия государств в отраслевых принципах и нормах современного международного права: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН Украины; Институт государства и права им. В.М.Корецкого. — К., 2000. — 169с.

213. Мохаммед Мусса Аввад Аль-Адван. Структура международного права как закон организации международно- правовой системы: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11. — К., 1998. — 169с.

214. Муравйов В. Засоби впливу права Європейського Союзу на внутрішні правові порядки третіх країн.// Підприємництво, господарство і право, 2002. №5, с.74.

215. Муравйов В. Особливий характер правової системи Європейського союзу.// Підприємство, господарство і право.2002 №8 с.86.

216. Мюллерсон Р. А. Соотношение международного и национального права. — М., 1982.

217. Мьошель В. Шляхи розширення Європейського союзу: співвідношення інтересів та приведення інституцій у відповідність //Вісник Академії правових наук України. - 1999. - № 3. - С. 25

218. Нгуен Куок Динь. Международное публичное право. В 2-х т. Перевод с франц. – К.: Сфера, 2001.

219. Негода С.А. Правовое регулирование международных коммерческих космических проектов: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11. — К., 2000. — 174 л.

220. Неліп М. І., Мережко О. О. Силовий захист прав людини: Питання легітимності в сучасному міжнародному праві. — К.: Наук, думка, 1998.

221. Нешатаева Т.Н. Международные организации и право. Новые тенденции в международно-правовом регулировании. - М., 1999.

222. Никифоров Д. С., Борунков А. Ф. Дипломатический протокол в СССР. — М., 1985.

223. Нипорко Ю., Стадник М. Міжнародній організації праці - 80 років //Право України. - 1999. - № 7. - С. 127.

224. Нові тенденції та проблеми в сфері боротьби з фальшивомонетництвом: Аналітичний огляд. - К.: МВС України - НЦБ Інтерполу, 1997. - 15 с.

225. Огірко Р. Конфедерація і міжнародна організація: порівняльна характеристика політико-правової природи //Українське право. – 2001. - № 1. – С. 114-121.

226. Огляд практики Європейського суду з прав людини: Норми та стандарти Конвенції про захист прав і основних свобод людини/ Міністерство юстиції України.— К.: Видавничий Дім “Ін Юре”, 2000.—64с.

227. Опришко В.Ф. Міжнародне економічне право: Підручник / Київський національний економічний ун-т. — 2.вид., перероб. і доп. — К. :

КНЕУ, 2003. — 312с.

228. Опришко В. Питання гармонізації законодавства України з міжнародним правом // Право України.—1999.—№8.—С.12-16.

229. Организация по безопасности и сотрудничеству в Европе (ОБСЕ) (Краткая справка) // Международное право в документах: Учеб. пособие / Сост.: Н.Т.Блатова, Г.М.Мелков. – 2-ое изд., перераб. и доп.- М.: Инфра-М. 1997. - 696 с.

230. Основные сведения об Организации Объединенных Наций: Пер. с англ. — М.: Юрид. лит., 1995.

231. Павленко О. Процедура укладення, структура, форма, мова і термін дії договорів держав Київської Русі // Український часопис міжнародного права. - 1994. - №1.

232. Павлиш С. До питання про правовий статус консула.// Підприємство, господарство і право 2002 №8 с.90.

233. Павлишин О. Сучасні проблеми організації та обслуговування повітряного руху при міжнародних повітряних сполученнях // Український часопис міжнародного права. - 2002. - №4.

234. Панов В.П. Международное уголовное право. - М., 1997. - С.15.

235. Перетерский И. С. Толкование международных договоров. — М., 1959.

236. Петренко Р. И. Основы консульского права. — М., 1986.

237. Пикте Жан. Развитие и принципы международного гуманитарного права. — Международный Комитет Красного Креста.- М., 1994.

238. Плавич В.П., Плавич С.В. Проблеми гармонізації законодавства України із нормами міжнародного та європейського права (системно-функціональні і порівняльно-правові аспекти) // Держава і право: Зб. наук. праць. Спецвипуск. – К., Дніпропетр., 2003. – С.354-358.

239. Полешко А. Рада Європи на захисті прав людини // Право України.— 1999.—№8.—с. 36-38.

240. Політичні права і свободи у демократичному суспільстві: (Досвід країн ЄС): Зб. матеріалів круглого столу голов. ред. мас-медіа України 6 квіт. 2000 р. /Редкол.: В. І. Боденчук та ін. - К.: Планета, 2000. - 62 с.

241. Поширення знань про Міжнародний рух Червоного Хреста і Червоного Півмісяця та міжнародне гуманітарне право: Посіб. / М.М. Цимбалюк (ред.). — К. : Нора-прінт, 2000. — 160с.

242. Права і свободи людини в Україні (Стат. дані за матеріалами опитування). — К., 1999.

243. Право Європейського Союзу :Підруч. для студентів вищих навчальних закладів/ Переклад з англ.- К.:”Абрис”,1998.- 424 с.

244. Права зовнішніх зносин: Дипломатичне право. Дипломатичне право міжнародних організацій. Право спеціальних комісій. Консульське право / Ю.В. Алданов (упоряд.). — К. : Видавничий дім "Промені", 2003. — 784с. —

(Міжнародне право в документах).

245. Про взаємовідносини та співробітництво України з Європейським Союзом: Парламентські слухання / О.В.Кулаков, С.Г.Плотян та ін. - К., 2003.

246. Пронюк Н. Проблеми впровадження європейських стандартів у законодавство України шляхом демократичних реформ // Український часопис міжнародного права. - 2002. - №4.

247. Пунга Л.А. Политико-правовые аспекты международного терроризма: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.10 / Международный независимый ун-т Республики Молдова. — Кишинэу, 1998. — 183 л.

248. Рабінович П. Ефективність впливу Конвенції про захист прав та основних свобод людини на держави - членів Ради Європи // Право України. - 2000. - № 11. - С. 34-36.

249. Рабінович П. Комісар з прав людини Ради Європи - нова правоохоронна інституція // Вісник Академії правових наук України. - 2000. - № 3. - С. 36-41.

250. Радави Жалиль. Імплементация международных стандартов по правам человека в национальный правовой порядок Туниса: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН Украины; Институт государства и права им. В.М.Корецкого. — К., 2000. — 185 с.

251. Раданович Н. Міжнародно-судові засоби імплементації Європейської Конвенції про захист прав людини і основних свобод // Право України. - 1999. - № 12. - С.36.

252. Раданович Н.М. Національна імплементація міжнародних договорів щодо прав людини: загальнотеоретичне дослідження (на матеріалах впровадження Конвенції про захист прав і основних свобод людини): Дис... к.ю.н.: 12.00.01 / Львівський національний ун-т ім. І.Франка. — Л., 2000. — 175 с.

253. Раджабов С.А. "Военные" аспекты Римского статута Международного уголовного суда // Московский журнал международного права. – 2005. - №3.

254. Радзівілл О.А. Проблеми і перспективи концепції спільної спадщини людства в сучасному міжнародному праві: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Институт держави і права ім. В.М.Корецького. — К., 2000. — 210 с.

255. Рачков И.В. Правовая регламентация гражданства Европейского Союза // Государство и право. - 1999. - № 8. - С. 75-84.

256. Реализация международно-правовых норм во внутреннем праве. (Отв. ред.-ы: В.Н.Денисов, В.И.Евинтов). К., 1992.

257. Рекха Рани Дебнатх. Развитие механизмов и процедур защиты прав женщин в рамках международных организаций: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН Украины; Институт государства и права им. В.М.Корецкого. — К., 1999. — 168 с.

258. Решетов Ю.А. Борьба с международными преступлениями против мира и безопасности. - М., 1983. - С.63.

259. Ржевська В. Розвиток міжнародного права в 2002 році // Український

часопис міжнародного права. - 2002. - №4. – С.101-120.

260. Римаренко Ю. Попередження та боротьба з торгівлею жінками: нові ініціативи світового співтовариства // Вісник Академії правових наук України: Зб. наук. праць. — 2003. - №2(33) - 3 (34). - С.-351-359.

261. Рудой К.М. Адаптація законодавства України у сфері правоохоронної діяльності до норм Європейського Союзу // Вісник Національного університету внутрішніх справ. - 2004. - №25. - С.247-252.

262. Романюк В.О. Міжнародне співробітництво в боротьбі проти незаконного обігу наркотиків (міжнародно- правові аспекти): Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького. — К., 1998. — 199с.

263. Савчук К.О. Роль академіка В.М.Корецького в дослідженні історії науки міжнародного права // Держава і право: Зб. наук. праць. Спецвипуск. – К., Дніпропетр., 2003. – С.11-15.

264. Саидов А.Х. Международное право в схемах и определениях: Учеб. пособие. – М., 2004. –349 с.

265. Сандровський К.К. Зовнішні зносини України: деякі сторінки історії // Український часопис міжнародного права. - 1995. - №1.

266. Санжаровська Т.В. Застосування норм міжнародного права в процесі захисту права дітей України на належне сімейне виховання // Держава і право: Зб. наук. праць. Спецвипуск. – К., Дніпропетр., 2003. – С.216-218.

267. Сантаян Кабирадж. Проблемы двугражданства в международном праве и практические пути их устранения: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН Украины; Институт государства и права им. В.М.Корецкого {Киев}. — К., 1996. — 160с.

268. Сафаров Н.А. Универсальная юрисдикция в механизме преследования международных преступлений // Московский журнал международного права. – 2005. - №4.

269. Сергеев Ю.В. Организационно-правовые основы деятельности международных морских организаций: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Одесская национальная юридическая академия. — О., 2000. — 196 с.

270. Сироед Т.Л. Права жертв преступлений: Международные стандарты и национальное законодательство. - Х.: Эспада, 2002. - 271 с.

271. Сиройд Т.Л. Правовий статус учасників кримінально-процесуальних відносин у міжнародному праві // Право і безпека. - 2003. - №2'4. - С.173-175.

272. Скомороха В. Окремі питання імплементації норм міжнародного права і конституційна юрисдикція України // Український часопис міжнародного права. - 2002. - №1.

273. Словарь международного права / С. Б. Бацанов, Г. К. Ефимов, В. И. Кузнецов и др. — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: Междунар. отношения, 1986.

274. Смирнов А.М. Правовий статус жертв зловживання владою за міжнародним правом // Вісник Запорізького юридичного інституту. - 2003. - №4.

- С.7-13.

275. Стешенко В.М. Оренда території в міжнародному публічному праві: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. — Х., 2001. — 196с. Сыроед Т.Л. Защита жертв преступлений в международном праве: Дис... к.ю.н: 12.00.11 / Университет внутренних дел МВД Украины. — Х., 1999. — 182 с. Талько В.Л. Міжнародно- правові форми співробітництва держав з міжнародними економічними організаціями: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Інститут законодавства Верховної Ради України. — К., 2000. — 183 с.

278. Тарасов О.В. Международные неправительственные организации в системе мирового гражданского общества: Дис...канд. юрид. наук: 12.00.10 / Украинская юридическая академия. — Х., 1994. — 179с.

279. Тарасюк В. Україна і Рада Європи// Право України.—1999.—№7.— С.3-4.

280. Теличкін О.О. Суб'єкти правоохоронної діяльності міжнародних місій на користь миру // Вісник Національного університету внутрішніх справ. - 2004. - №25. - С.158-161.

281. Теличкін О.О. Щодо предмета міжнародного адміністративного права (на прикладі операцій на користь миру) // Вісник Національного університету внутрішніх справ. - 2003. - №22. - С.240-243.

282. Тимченко Л.Д. Международное право. — Харьков, 1999.

283. Тиунов О.И. Принцип соблюдения международных обязательств. — М., 1979.

284. Тихомиров Ю.А. Право: национальное, международное, сравнительное //Государство и право. - 1999. - № 8. - С. 5-13.

285. Товт М. Міжнародно- правовий захист національних меншин в Україні та системи контролю Ради Європи.// Право України,2001 №7 с.28.

286. Толочко О. Європейський досвід застосування ст. 6 Конвенції про захист прав і основних свобод людини у кримінальному судочинстві //Право України. – 2001. - № 6. – С. 41-44.

287. Третьяков Д. Деякі питання застосування норм міжнародних договорів в Україні // Український часопис міжнародного права. - 2002. - №3.

288. Тункин Г. И. Теория международного права. — М., 1970.

289. Тускоз Жан. Міжнародне право: Підручник: Пер. з фр.. — К. : АртЕк, 1998. — 401с.

290. Уголовная юстиция: проблемы международного сотрудничества. — М., 1995.

291. Ушаков Н. А. Проблемы теории международного права. — М., 1988.

292. Фабрициус Фриц Права человека и европейская политика: Политико-правовое положение трудящихся в Европейском сообществе.—М.: Издательство Московского университета, 1995.—175 с.

293. Фархутдинов И.З. Международное право в условиях глобализации //

Право и политика. - 2003. - №8. - С.141- 149.

294. Харитонов Є., Харитонova О. Європейські правові системи: проблеми класифікації // ВАПНУ. – 2002. - № 2. – С. 3-14

295. Хауамда Галеб Ауад Мустафа. Механізм захити прав человека в институционной системе ООН: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН України; Інститут государства и права им. В.М.Корецкого {Киев}. — К., 1996. — 240с.

296. Цибуленко Є.М. Міжнародно- правове регулювання застосування звичайних озброєнь: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Київський ун-т ім. Тараса Шевченка. Інститут міжнародних відносин. — К., 1999. — 184с.

297. Черкес М.Ю. Міжнародне право: Підручник. (Вища освіта ХХІ століття). — К. : Знання, 2000. — 462с.

298. Черкес М.Ю. Міжнародне право: Підручник. — 2.вид., стер. — (Вища освіта ХХІ століття). — К. : Знання, 2001. — 284с.

299. Черниченко С В. Международное право: современные теоретические проблемы. М., 1993.

300. Чубарев В. Л. Елементарний курс права міжнародних договорів: Навч. Посібник. – К., 2001. – 176 с.

301. Чубарев В. Л., Мацко А. С. Україна в міжнародно-правових відносинах. Боротьба зі злочинністю та взаємна правова допомога // 36. док. — К.: Юрінком, 1996. — Кн. 1.

302. Шаллан Фарід Ібрагім. Боротьба з піратством та міжнародне морське право: аналіз становлення, розвитку та конвенційного закріплення: Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецкого. — К., 1998. — 16с.

303. Шатіло В.А. Проблеми імплементації та чинності норм міжнародного права у національному законодавстві України // Держава і право: Зб. наук. праць. Спецвипуск. – К., Дніпропетр., 2003. – С.242-246.

304. Шахбазян К. Міжнародна співпраця держав в сфері правового регулювання діяльності в Інтернет // Український часопис міжнародного права. - 2003. - №1. – С.70-74.

305. Шепель А.О. Інститут застережень (аналіз практики України): Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Інститут законодавства Верховної Ради України. — К., 1997. — 157с.

306. Щекин Ю.В. Неполное членство в международных организациях: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Национальная юридическая академия Украины им. Ярослава Мудрого. — Х., 1999. — 161с.

307. Шибаева Е.А. Право международных организаций. М., 1986.

308. Шинкарецкая Г.Г. Международная судебная процедура. - М., 1992. - 269с.

309. Шинкарецкая Г.Г. Международное право: Практикум. - М.: Инст госуд и права РАН, 2003. - 251с.

310. Шкумбатюк К. Гармонізація законодавства України про громадянство

з міжнародним правом у контексті європейської інтеграції //Вісник Української Академії державного управління при Президентові України. — 2000. — № 2.

311. Шкуратенко О. Міжнародне визнання України через виборювання права членства в ООН.// Право України, 2001 №12 с.142.

312. Шутак И. Д. Теория и практика оговорок в праве: система понятий: Терминолог. слов. - СПб.: Алетей, 1999. - 202 с.

313. Энтин М. Л. Международные судебные учреждения. - М., 1984.

314. Эрделевский А. М. Обращение в Европейский суд.—М.: Юристъ, 1999.—158с.

315. Юридична енциклопедія: У 6 т. / Редкол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. — К.: Укр. енцикл., 1998. — Т. 1; 1999. — Т. 2.

316. Ярмак В.Х. Міжнародне гуманітарне право, що застосовується в період збройних конфліктів та імплементація його Україною: Автореф. дис... юрид. наук: 12.00.11 / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. — Х., 2003. — 19с.

317. Dictionary of Law. 3-rd Ed. – Oxford: Oxford University Press, 1994. – 1034p.

318. Unated Nations Declaration and International Convention on the Elimination of AU Forms of Racial Discrimination // Published by the United Nations Department of Information / Dpi (858) Rev/ 1/ HR — June 1997-97-13062-15 m.

319. Unated Nations civilian Police: Handbook. — 2000.

Офіційні веб-сайти міжнародних установ та організацій

1. **United Nations official homepage** [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт .- Режим доступу: <http://www.un.org/>

2. **Міжнародний суд** [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт .- Режим доступу: <http://www.icj-cij.org>

3. **Міжнародний кримінальний суд** [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт .- Режим доступу: http://www.icc-cpi.int/en_menus/icc/Pages/default.aspx

4. **Міжнародний кримінальний трибунал для колишньої Югославії** [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт .- Режим доступу: <http://www.icty.org/>

5. **Міжнародний кримінальний трибунал для Руанди** [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт .- Режим доступу: <http://www.unictcr.org/>

6. **Офіційний сайт Інтерполу** [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт .- Режим доступу: <http://www.interpol.int/>

7. **Міжнародний Комітет Червоного Хреста** [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт .- Режим доступу: <http://www.icrc.org/eng/>

8. **Amnesty International** [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт .- Режим доступу: <http://www.amnesty.org/>

9. **Human Rights Watch** [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт .- Режим доступу: <http://www.hrw.org/>